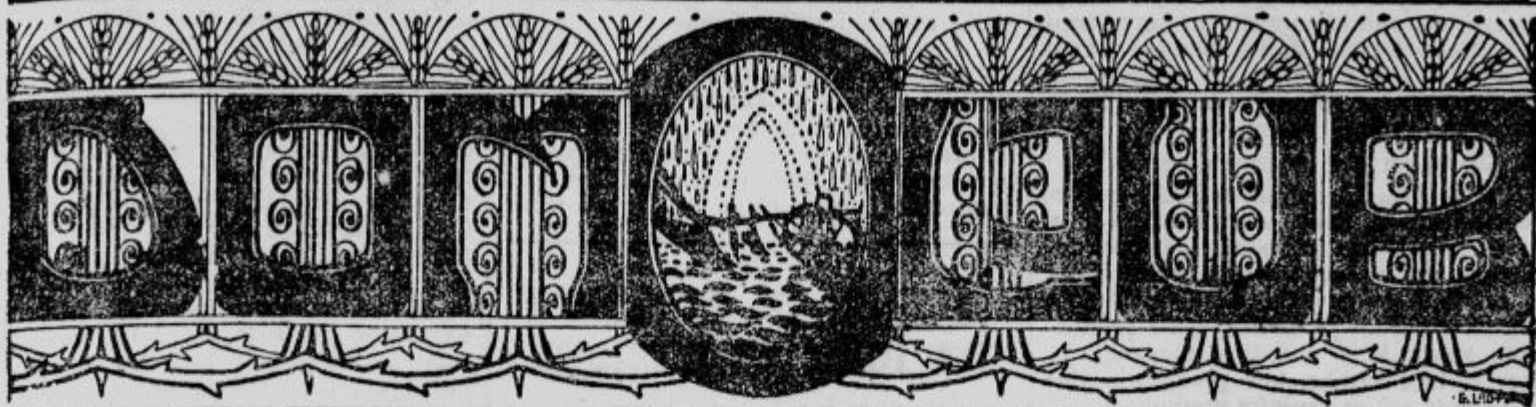

Izhaj vsako sredo ob 6 zjutraj. — Cena 38 Din za celo leto.
— Za inozemstvo 60 Din. — Posamezna številka 1 Din.
V inzeratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din.

GLASILO J. R. Z.

Spisi in dopisi se pošiljajo Uredništvu Domoljuba,
naročnina, reklamacije in inserati pa Upravištvu
Domoljuba, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Pašič padel!

Druga zmaga nad centralizmom je dobljena. Zopet smo za en korak bliže uresnitvi programa SLS.

Pašič je podal ostavko.

Prvih 30 poslancev Radičeve stranke je v ponedeljek došlo v Belgrad. 15 izmed teh je potrjenih, 15 še ne. Pašič je videl, da je šla njegova večina že po vodi in je hotel opozicijo prehiteti. Podal je ostavko ter obenem predlagal kralju, da mu poveri sestavo nove vlade. Kralju je namreč rekel, da opozicija še nima večine, temveč da jo ima on in da ima torej samo radikalna stranka pravico do sestave nove vlade. Kralj je seveda nato — sledeč ustavnim določilom — poveril sestavo nove vlade najprej Pašiču, ki je takoj pisal načelnikom posameznih strank, da jih vabi na sodelovanje v vladi na podlagi vidovdanske ustave in senžermenske pogodbe, to se pravi: na podlagi načela, da morajo Srbi biti prvi in edini v državi, Slovenci in Hrvati pa samo premagani oz. podjarmljeni narod. Na to limanico skuša Pašič ujeti zlasti demokrate in zemljoradniki, ki so sami Srbi s par malenkostnimi izjemami.

Ko so načelniki opozicijskih strank dobili ta pisanja v roke, so se takoj sestali k vrgli, da bi se zopet sestavila, temveč zato, vrgli, da bi se zopet sestavila, temveč izato, da se začne polagoma nov tok v vsej državni politiki.

Tak je trenutno, ko to pišemo, položaj v Belgradu.

Brez dvoma je to velik uspeh — dasi gotovo še ne končni — proti centralizmu, in brez dvoma so k temu uspehu pripomogli največ naši poslanci s svojim neizprosnim, doslednim in neomajljivim boju proti centralizmu.

Če dobi vlado v roke opozicija, nikar ne mislimo, da bo takoj vse bolje. Razvalina, ki so jo pustili radikali, se ne da v enem dnevu postaviti. Za sedaj bo opozicija pač rešila najnujnejše zakone — invalidski zakon in zakon o poljedelskih kreditih — potem pa se bodo vršile volitve, ki naj končno veljavno odločijo, ali naj centralizem še vlada — ali naj pade. Šele, ko bo centralizem popolnoma padel, bo mogoče začeti zidati na teh razvalinah.

Druga zmaga — a ne še končna zmaga. Bilo se bo še par hudih bitk, od ljudstva je odvisno, kako jih izvojuje.

Rušenje centralistične vlade

Ko boj proti centralizmu vedno bolj dozoreva, da se zopet za eno zmago približa svojemu cilju, je prav, da se s par besedami ozremo na zgodovino tega boja.

Na čelu vse te vojske proti centralizmu že od začetka stoji Slovenska ljudska stranka — ki sicer razpolaga z majhnim številom poslancev, toda je odločna, dosledna in neizprosna.

Ko je bil v ustavotvorni skupščini s pomočjo slovenskih liberalcev in samostojnežev centralizem sprejet, je bila avtonomija tako potisnjena v kot, da niti avtonomistično zakašljati nisi smel. Vse je stisnilo rep med noge in sklonilo glave, samo SLS ne. Prišel se je dolgotrajen in težak boj — malo številce proti ogromni moči.

Vztrajna agitacija za avtonomijo na eni strani, na drugi strani pa velikanski kozli, ki jih danzadnem strelja centralizem, so omogočili SLS, da je njen program vedno bolj prodiral tudi v nasprotno vrste. Isto delo na Hrvaškem so vršili Radičevci.

Prišle so nove volitve. Centralizem je utrpel najobčutnejše izgube — toda imel je še vedno sijajno večino — demokrati in radikali razpolagajo z veliko večino poslancev.

Boj je treba nadaljevati. Prva naloga naše stranke je bila, nasprotnike razcepiti in jih spraviti v medsebojni boj. Zakaj če se zopet ustvari skupna fronta radikalov in demokratov, bo boj silno otežkočen, centralizem utrjen, korupcija še hujša in nesramnejša. Če pa se posreči centralistično fronto razbiti in jo spraviti v medsebojno vojsko, bo stvar hitreje dozorevala.

Našim poslancem se je ta maneuver dobro posrečil. Z znanim Markovim protokolom v Zagrebu se je osnovala samoradikalna vlada, ki je sicer vladala centralistično in koruptno, toda bi bil v slučaju skupne demokratsko-radikalne vlade ta centralizem še mnogo hujši, predrznejši in brezobzirnejši. Kdo ne pozna Pribičevića in dr. Žerjava, katerih listi še danes izjavljajo, da niti za las odnehati od centralizma. S tem

manevrom SLS je bil zabit klin med doterdanjanje prijatelje v centralizmu — demokrate in radikale; začeli so se kavšati med seboj. Večina demokratske stranke se je iz nasprotstva do radikalov in radi centralističnih kozlarij, ki niso njej nobenega dobička donasale, vedno bolj oddaljevala od centralizma in končno se je pojavil znani Markovičev načrt, ki že zavrača centralizem, dasi ni še avtonomističen v našem smislu.

Ko je SLS centralistično fronto razbila na dva kosa ter je en del (razen Žerjavovcev) celo odpadel od centralizma, je SLS v boju naredila zopet en korak naprej: demokratsko stranko pritegniti v boj proti centralistični radikalni vladi, obenem pa vplivati na Radičevce, naj s svojim velikim številom poslancev priskočijo na pomoč. — Oboje se je spretni politiki dr. Korošca posrečilo in danes stojimo pred sledečim položajem:

Proti vladi se je stvoril blok SLS, mohamedancev in demokratov, katerim so se v zadnjem trenutku pridružili tudi zemljoradniki. Radičevci so poslali prvih svojih 30 poslancev v Belgrad in s tem je Pašič izgubil večino. Podal je ostavko.

Tako vidimo, kako sijajno in brezhibno je vodil dr. Korošec boj proti centralizmu, ki je danes drugič poražen.

Stari lisjak Pašič bo sicer vse poizkušal, da ohrani vajeti v rokah, nekaj časa še lahko uspe — toda centralistična stavba se prav po prizadevanju naših poslancev sicer polagoma toda z gotovostjo ruši.

Naša naloga je edino le ta: vztrajati in vztrajati!

Narodna skupščina.

Obdelujejo se proračuni posameznih ministrstev.

Pri proračunu finančnega ministra je govoril poslanec dr. Kulovec ter ponovno opozarjal na

krivično odmerjanje davkov.

Devet desetink državnih dohodkov izvira iz indirektnih davkov. Te indirektnne davke pa plačujejo v pretežni večini gospodarsko šibkejši sloji, ki morajo trdo delati, da si zagotovijo svoj obstanek, dočim se z direktnimi davki obdavčujejo oni, ki

so manj premožni. Velike banke in velepodjetja svoj denar, svoje resnično stanje skrivajo v svojih bilancah in se jim ne more priti do živega. Malim, šibkim gospodarskim slojem, ki ne morejo prikriti svojih dohodkov, pa se navija davčni vijak in iztisne iz njih vsak vinar.

Neenakost pri pobiranju davkov.

V davčnih izvajanjih dokazuje govornik neenakosti, kako se pobira davek v Sloveniji, posebno pri odmeri osebne dohodnine, ki je eno najtežjih bremen, ki ga v Srbiji ne poznajo. Glede pobiranja davkov odločno protestira proti pretiranosti, kakor je v navadi v Sloveniji, in sicer iz tega vzroka, ker predpisuje vlada nagrade višjim davčnim uradnikom.

Pri proračunu vojnega ministra je govoril naš poslanec Bedjanič, ki je v daljših izvajanjih kritiziral

postopanje z našimi vojaki.

Rekruti se še vedno pozivajo po zimi, v najhujšem mrazu in se še vedno prevažajo kakor živina, nagneten v živinskih, nezakurjenih vagonih. Rekruti se uvrščajo v posamezne polke, toda ko pridejo tja, ti polki nimajo ne obleke in tudi ne mesta, kamor bi jih spravili. In tako se zgodi, da so vojaki naravnost natrpani v posameznih sobah in morajo po trije, štirje ležati v eni postelji seveda brez potrebne odeje. Poleg vsega tega pa ravna z našimi fanti silno slabo. Često morajo poslušati tako ostudne peske, da se jih sramujemo tu navajati. Čestokrat smo že zahtevali, da bi vojaki odslužili svoj rok v svoji ožji domovini. Toda vse te naše želje so bile vedno samo bob ob steno. Naše fante še vedno pošiljajo v južne kraje Srbije in v Macedonijo, kjer ne morejo prenašati podnebja. Tudi glede dušebrižništva se godijo našemu vojaštvu velike krivice. V mnogih in velikih garnizijah ni nobenega katoliškega duhovnika. (Dr. Korošec: 2500 vojakov nima nobenega duhovnika!)

Pri ministrstvu za javna dela je govoril poslanec Stanovnik. Za ceste in mostove v Srbiji je določenih čez 260 milijonov dinarjev, za Slovenijo pa samo 22 milijonov — torej 12 krat manj, dočim za ta proračun plača Srbija na davkih 450 milijonov, štirikrat manjša Slovenija pa 166 milijonov. Poslanec je zahteval zvišanja za razne ceste v Sloveniji, ter se potegnil za reducirane cestarje.

Pri razpravi proračuna za ministrstvo pošte je poslanec Vrečko slikal vedno hitrejšo propadanje poštne razmere v Sloveniji.

Pri proračunu

ministrstva za kmetijstvo in vođe

Je govoril poslanec Brodar. Celoten proračun tega ministrstva znaša skupno nekaj nad 200 milijonov dinarjev, kljub temu, da je naša država poljedelska in da je glavni vir njenih dohodkov v poljedelstvu. Malomarnost vlade za povzdigo kmetijstva v naši državi se kaže v tem, da so postavljene malenkostne vsote za melioracije, za povzdigo kmetijstva, za podpore, za nabavo strojev, za nagrade, za živinorejo za vzorno živino, za podporo drevesnicam in sploh za stvari, ki so važne v poljedelstvu, da zado-
2

Slovenijo. Za regulacijo Sore ni sploh nobene postavke, vključ temu da dela ob vsaki povodnji veliko škodo.

Posebno kritizira vlado radi carinske politike. Mesto da bi vlada z malo izvozno carino dvignila kmetijsko produkcijo in kmetu omogočila, da svoje produkte proda za pravo ceno, so vsled visoke izvozne carine kmetje prisiljeni raznim prekupčevalcem oddajati svoje blago brez prave cene.

Kapital in brezvera na lovu za plenom.

Bodi Srb — ali pogini!

Kaj in kdo so naši slovenski liberalci, to je starejšim čitateljem »Domoljuba« dobro znano. Pravzaprav teh ljudi ne moremo več imenovati slovenske liberalce. Zavrgli so namreč svojo narodnost in svoj jezik in silijo z vsemi štirimi v takozvano narodno edinstvo, to pomenja z drugimi besedami, da hočejo imeti v celi naši državi en sam narod, en sam jezik, eno samo književnost in to bi bilo seveda ne slovensko, ampak srbsko. Zavrgli so torej naš slovenski materin jezik in bi rajši danes kakor jutri postali Srbi in žele, da bi tudi po naših krajih vse postalo srbsko. To pomeni njihovo jugoslovanstvo, ki ga sedaj okrog oznanjajo. To pomeni narodno edinstvo, ki ga pridigujejo dan za dnevom v svojih časopisih, ki ga oznanjajo na svojih sestankih. Zato so se pehali tudi s svojimi glasovi, ki so jih dali v Belgradu leta 1921 za centralizem.

Liberalne banke sipljejo denar.

Današnje liberalce loči od prejšnjih avstrijskih slovenskih liberalcev samo to, da hočejo vse naše slovenske svetinje utopiti v srbstvu, da hočejo naš slovenski rod zbrisati z zemeljske površine — če bi bilo to od njih odvisno — in vpeljati po naših krajih samo srbstvo. V vseh drugih stvareh so tudi današnji liberalci ostali stari liberalci. Ranjki dr. Tavčar se je nekoč o svojih pristaših izjavil, da so to ljudje, ki imajo nekaj pod palcem. V liberalni stranki so se od nekaj zbirali podeželski bogataši in oderuhi, ki so od ljudskih žuljev in na račun ljudskih žuljev tudi udobno živeli. Ljudstvo so poznali samo takrat, kadar so ga izkoriščali. In ob volitvah, da jim je v svoji gospodarski odvisnosti pomagal do političnega vpliva. Baš proti tem ljudem je moral nastopiti v 90 letih prejšnjega stoletja dr. Krek s svojimi posojilnicami, da je rešil ljudstvo iz gospodarske odvisnosti teh ljudskih pijavk. Z velikanskim trudom in naporom smo tedaj mi, to je pristaši Slovenske ljudske stranke razširili po vseh župnijah male Rafajsnove posojilnice in hranilnice, ki so bile največji blagoslov za našega malega kmeta, trpina in ki so na desetisoče naših kmetijskih domov ohranile pred propadom. Tega nam ne bo spravil noben lažnik in noben obrekovalac, pa če se tudi piše na ime »Avtonomist«, a sveta in iz zgodovine. Sedaj so se ti liberalni oderuhi polastili vseh velikih kapitalističnih bank in podjetij in držijo po njih stotisoče ljudi

v gospodarski odvisnosti in jemljejo in pišejo stotisočem njihovo delo. Značilno je, da je voditelj naših slovenskih liberalcev dr. Zerjav, najboljši prijatelj največjega slovenskega kapitalista ravnatelja Slavonske banke, g. Praprotnika. Ta Praprotnik daje tudi svojemu prijatelju Zerjavu denar, da je mogel ustanoviti liste in da jih more tudi nadalje vzdrževati. Zato je bilo treba milijonov. Pomislite ljudje božji, da pošiljajo liberalci na tisoče in tisoče izvodov »Domovine«, najogabnejšega lista, kar jih je kdaj v slovenskem jeziku izhajalo, že leta zastoj po slovenski zemlji. Odkod denar, ko je tisk tako drag? Dajejo ga liberalni kapitalisti, da bi s tiskom ljudstvo preslepili, premotili in pregovorili, da bi svoje izžemalce s svojimi glasovi zopet povzdignili do političnega vpliva. Tudi sedaj veljajo o Zerjavovih slovenskih liberalcih dr. Tavčarjeve besede, da je liberalci v prvi vrsti tisti, ki ima denar pod palcem.

Besen boj proti veri in cerkvi.

Stari liberalci so pod geslom klerikalizma se strastno borili proti cerkvi in krštanstvu. Današnji Zerjavovi liberalci so v tem oziru stokrat hujši kakor prejšnji. Vsi sedanji vodilni liberalci so popolni brezverci in bi brezverstvo tudi radi vpeljali potem časopisja, predavanja, potem šole in liberalnega učiteljstva in potem politične moči, ki naj bi jim zapeljano ljudstvo zopet dalo čez cel slovenski narod. S prav živahno besnostjo pobijajo ti novi liberalci Zerjavovega kova vse, karkoli je v zvezi s krštanstvom. Lažejo, potvarjajo, obrekujejo cerkev in krštanstvo, samo da bi med ljudstvom vero omajali in polagoma ljudstvo vpeljali v brezverstvo. To zlohotno delo spada k bistvenim potezom Zerjavovih liberalcev, in ne more drugače biti, ker je Zerjav sam strasten brezverec ter nasprotnik krštanstva in cerkve.

Zerjavove rezerve.

Današnji Zerjavovi liberalci, ki se imenujejo slovenski demokratje, prodajajo slovensko ljudstvo Belgradu. Oropali so ga političnih pravic in gospodarskega blagostanja. Dr. Zerjav, sedanji voditelj slovenskih liberalcev, je na zelo spreten način razcepil leta 1920. pri volitvah slovensko ljudstvo s tem, da je ustanovil, plačal in vodil Samostojno kmetijsko stranko. Mnogi slovenski možje so se dali preslepiti, ker so mislili, da bodo v tej novi stranki varovali svoje stanovske koristi. V resnici pa so bili le orodje v rokah dr. Zerjava. Dr. Zerjav jih je speljal na led, da so volili samostojneže, o katerih je dobro vedel, da so tudi njegovi liberalni sinovi in da bodo v Belgradu nastopili proti slovenskemu ljudstvu, dobro je vedel, da bo tem več glasov za srbsko nadmoč v državi in nad Slovenijo, čim več samostojnih in liberalnih poslancev bo izvoljenih. Izvoljenih je bilo devet samostojnežev in trije liberalci. In vseh teh dvanajst se je kakor en moč postavilo v parlamentu v Belgradu proti slovenskemu ljudstvu. Vseh teh dvanajst je kakor en moč glasovalo za to, da imej vso moč nad nami Belgrad, da naj nad nami Slovenci neomejeno gospodarijo in komandirajo Srbi. To so slovenski liberalci. Kar so leta 1920 in 1921 storili, pri tem so tudi še dan-

danes. Bili so centralisti in bodo ostali centralisti, ker bi drugače nič ne pomenili.

Za plenom.

Ti slovenski liberalci se sedaj pehajo po deželi in zbirajo svoje raztepane ljudi zopet skupaj. Nedeljo za nedeljo prireajo sestanke, lažejo in potvarjajo resnico. Denarja imajo na milijone. Vse svoje agitatorje sijajno plačujejo. En sam cilj imajo: da bi odvrnili ljudstvo od njegovega velikega boja za njegove slovenske politične in gospodarske pravice. Z denarjem in z lažmi in zastojnim časopisjem upajo to doseči. Mi vemo, da se ljudstvo izogiba shodov in sestankov teh ljudi. V vsaki občini se pa vendar dobi par ljudi, ki ne spadajo drugam, kakor v to pokvarjeno liberalno družbo. Če te zbero, ne bo nikomur žal. Slovensko ljudstvo pa ne bo šlo nikdar v tabor teh neslovenskih in nekrščanskih ljudi. Za denar naše ljudstvo nima prepričenja na prodaj. Prav pa je, da si od časa do časa ogledamo te ljudi od prave strani in pokličemo ljudstvo v spomin, da bo vedelo, s kom ima opraviti, ko se ti protiljudski liberalni plačani agitatorji pojavijo v občini. Proti tem ljudem, ki so od nekdanjega slovenskega ljudstva izžemali, ki so ga prodali Belgradu, ki hoče slovensko ljudstvo za večne čase obdržati v odvisnosti od Belgrada, odločen boj. Pred vojsko je potisnilo slovensko ljudstvo v velikem političnem boju liberalce popolnoma ob tla. Naše ljudstvo si bo znalo tudi v sedanjem času izvejevati zmago nad liberalnim centralizmom, znalo si bo izvejevati svoje slovenske pravice in zakonodajno avtonomijo. Kapitalističnim, profikršanskim in protislovenskim liberalcem neizprosni boj!

Preglejte volilne imenike in reklamacije.

Volitve so blizu! Občinske že najbrž maja, narodnospupščinske pa tudi v kratkem. Kdo bo smel tedaj voliti? Samo tisti, ki so vpisani v volivne imenike! Župani so morali do konca januarja spisati vse letošnje volivce v poseben seznam — volivni imenik. Začetkom februarja so morali ta imenik poslati poslato okrožni sodniji v potrdilo. Koncem februarja jim je sodnija potrjene imenike vrnila in županstva so morala takoj volivne imenike razgrniti v občinski pisarni, da jih vsakdo lahko pregleda. Ko župan volivne imenike razgrne, mora to razglasiti. Razglasiti pa mora s pismeno objavo na občinskem uradu, po kmetih občinah poleg tega še z razglasom pri cerkvi. V razglasu mora izrečno povedati, da bodo smeli letos voliti samo tisti, ki so vpisani v letošnji volivni imenik. Volivni imenik mora ostati skozi celo leto razgrnjen. Izjema je le za časa volitev.

Pri vsakem županstvu so razgrnjeni dvojni volivni imeniki: eni za občinske volitve, drugi za volitve v narodno skupščino, oblastne in srezke skupščine. V občinski volivni imenik se vpišejo oni, ki že leto bivajo v občini; v volivni imenik za narodno, oblastno in srezko skupščino pa oni, ki so najmanj šest mesecev nastanjeni v občini. Vsakdo ima (ne samo volivci) pravico volivni imenik pregledati, upisati ali na-

tisniti. Vsakdo ima tudi pravico reklamirati, to je zahtevati popravek volivnega imenika, ne samo zase, ampak tudi za druge: vreklamirati sebe in drugega in izreklamirati sebe ali drugega.

Reklamacije

ali popravke volivnega imenika lahko zahteva vsakdo ali pri županstvu, ali pri deželni (okrožni) sodišču. Pri županstvu lahko zahteva popravek pismeno ali ustmeno. Ustmeno reklamacijo vpiše županstvo v zapisnik. Pri deželni sodišču se lahko zahteva popravek samo pismeno. Pri obeh: pri županstvu in sodišču, se morajo reklamaciji priložiti dokazila. Kot dokazila morejo služiti samo polnoveljavne listine in sicer: 1. brezplačno potrdilo župnega urada, da je dotični dovršil 21. leto; 2. brezplačno potrdilo županstva (v mestu policije), da biva že čez šest mesecev (oziroma za občinsko volivno pravico čez eno leto) v občini in da je državljan SHS. Ta potrdila se morajo dati tekom 24 ur. Na podlagi teh dveh listin se lahko reklamira.

Ako oni, ki reklamira, zahteva, da se mu izda o tem potrdilo, mora županstvo, oziroma deželno sodišče to takoj storiti.

Vsako reklamacijo v volivnem imeniku mora županstvo rešiti v petih dneh, bodisi da zahtevi ugoditi ali ne ugoditi. Svojo rešitev vroči onemu, ki je zahteval popravek (reklamiral) takoj, ako se javi v petih dneh. Ako se tiče rešitev tudi koga drugega, je izročiti tudi temu službeno v petih dneh. Rešitev se vroči prizadeti osebi proti primernemu potrdilu ali (če ne zna pisati) pred dvema pričama. Ako prizadete osebe ni najti, se nabije rešitev na dom pred dvema pismenima pričama, ki se podpišeta na recept skupno z onim, ki je nabil rešitev na dom. Ako se ne ve niti za dom prizadete osebe, tako da se ji ne more vročiti rešitev, se nabije rešitev na občinsko hišo. Oni, ki se zavrnejo, ker reklamaciji niso priložili zgoraj omenjenih dokazil (potrdilo o starosti in bivanju v občini), smejo znova reklamirati in predložiti dokaze.

Ako županstvo v zgoraj omenjenem roku petih dni ne izda nobene rešitve o zahtevi popravka v volivnem imeniku, se smatra, da je zahtevniku popravka zahtevo odklonilo. Reklamant (zahtevnik) ima pravico, da se pritoži na deželno sodišče. V tem primeru zahteva deželna sodnija od županstva vse potrebne akte ter odloči po dokazilih.

A ne le oni, ki zahteva popravek, temveč tudi tisti, ki se ga tiče popravek, ima pravico, da se v treh dneh od prejema rešitve pritoži na okrožno sodišče. Ako je županstvo zavrnilo reklamacijo onega, ki je zahteval popravek volivnega imenika, mora oni, ki se ga tiče ta zahteva, če hoče kaj izjaviti v svojo korist, to storiti županstvu v treh dneh od prejema rešitve. Pritožba na deželno sodišče in izjava pri občinskem uradu se vroča županstvu ustno ali pismeno. Pritožbe ali izjave vpisuje županstvo v zapisnik ter da vsakomur, ki zahteva, potrdilo, da in katerega dne se je pritožba ali izjava oddala županstvu.

Za zahtevo popravka volivnih imenikov (reklamacijo) se ne pobira nobena taksa niti za opravilo niti za akt niti za listine (Dalje glej v naslednjem stolcu spodaj)

PO SVETU

Volitve v Prikarpatški Rusiji. V nedeljo, 16. t. m. so se vršile v Prikarpatški Rusiji volitve v praški parlament in senat. Kljub neugodnemu pričakovanju je volivni izid izval vsesplošno iznenadenje, ker so vladne stranke nepričakovano temeljito propadle, dočim je opozicija sijajno zmagala. Največ glasov so dobili komunisti, in sicer nad 100.000 za parlament in 80.000 za senat. Madžarska avtonomna stranka je dobila nad 23.000 glasov za parlament in 24 tisoč za senat. Vladne stranke so zbrale za parlament nad 41.000 glasov in za senat 33 tisoč glasov. Agrarna stranka, ki je pri zadnjih občinskih volitvah zmagala, je dobila samo en mandat.

Italija. Glasom uradnega poročila je v celi državi 7216 fašistovskih društev, v katerih je včlanjeno 371.000 fašistov. Lira je v zadnjem času na denarnem trgu nekoliko padla, ker so Francozi v svrhu izboljšanja svoje valute vrgli na trg več milijonov lir. Kadar gre za denar, se namreč najboljši prijatelji ne poznajo. — V Sardiniji je stranka sardinskih avtonomistov vložila za državnozborske volitve svojo listo, katere volivni znak je sardinski grb (4 zamorci). Stranka zahteva popolno avtonomijo za Sardinijo.

Vatikan. 20. t. m. je bil podpisan konordat med Bavarsko in sv. stolico. — Na papeževem konzistoriju dne 1. aprila bo — kakor zatrjujejo zagrebški cerkveni krogi — imenovan za kardinala zagrebški nadškof dr. A. Bauer.

Rusija. Osrednji izvršilni odbor sovjetov je odredil, da se ustavi sodno postopanje proti poglavarju pravoslavne cerkve patriarhu Tihonu in soobtožencem. Obenem je tudi odločil, da se katol. nadškofu Cieplaku kazni (desetletna ječa) zamenja z izgonom iz območja sovjetov. — Pretekli teden so se pričela na Dunaju rusko-rumunska pogajanja. Ruski delegaciji načeljuje Krestinski. Da bi imela pogajanja kak uspeh, je zelo malo upanja (vprašanje Besarabije). — Za svojega zastopnika pri sovjetski vladi je imenovala avstrijska vlada Otto Kohla, ki je že nastopil svoje mesto. — Nizozemska zbornica je odklonila 21. t. m. predlog komunistov, da nizozemska vlada takoj pravno prizna sovjete.

(dokazila, potrdila, spričevala od župnega urada ali županstva, policije itd.), pač pa se mora na njih označiti, v kakšen namen se izdajejo. Pristojna oblastva (župni urad, županstvo td.) morajo izdati zahtevniku v 24 urah vse listine, ki zahtevajo zaradi popravka volivnih imenikov.

Ob časa volitev se smejo popravki zahtevati še 15 dni po razglasitvi ukaza o volitvah.

Na koga je treba pri reklamacijah posebno paziti? 1. Na tiste, ki tekom letošnjega leta izpolnijo 21. leto, te treba vreklamirati, ako jih župan še ni sam vpisal. 2. Na vojake, ki so letos odslužili ali bodo letos odslužili svoj rok; tudi te mora županstvo vpisati v volivni imenik!

NOVICAR

d Za stolnega kanonika ljubljanskega je imenovan g. dr. Alojzij Merhar—Silvin Sardenko.

d Popravek. V zadnji številki »Domoljub« sta se v članek Katoličani in katoliško časopisje vrnili dve neljubi pomoti. Dotična stavka se morata pravilno glasiti: Kdor to dela, pomaga ljudem, da bodo lažje obstali ob sodrem dnevu, pomaga ljudem, da bodo večno srečni. Katoličani imajo torej sveto dolžnost, da brezbarvno in še bolj veri sovražno časopisje povsod in vselej odklanjajo.

d Apostolski nuncij v Belgradu je naslovil salezijancem pismo, v katerem pravi med drugim: »Po našem prepričanju so velezasluzni za katoliško stvar vsi, ki kakorkoli podpirajo njihova podjetja... Iz srca radi priporočimo pobožnosti in ljubezni vseh dobrih zidavo in olupšavo novega svetišča ter obenem iskreno prosimo Boga, naj z najizbranejšimi milostmi obdari vse, ki vam bodo pri tem delu kakorkoli pomagali.«

d Niso proti veri. V narodni skupščini so te dni razpravljali o proračunu ministrstva ver. Pri tej priliki je nastopil v imenu zemljoradniškega kluba, katerega član je tudi g. Pucelj, poslanec Miletič in poudarjal odločno protiverški in proticerkveni program zemljoradnikov, katerega bo stranka izvedla, ako pride do moči in oblasti. Kulturnobojni program zemljoradnikov bi obsegal po izvajanjih Puceljevega tovariša Miletiča te-le točke: vsaka veroizpoved po posebni vladni naredbi ne bo smela imeti na 8000 prebivalcev več nego enega duhovnika; verouk bo odpravljen iz ljudskih šol; cerkve bodo postale državne ustanove in duhovniki bodo državni nameščenci in odgovorni zato, da se bo pri cerkvenih opravilih natančno izvajal program, katerega bo predpisala vlada.

d Izseljevanje v Ameriko. Od konca vojske do konca leta 1923 se je iz naše države izselilo 34.700 oseb, povrnilo pa 43 tisoč 48. Vendar pade velika večina vrnivših se v prva leta, dočim jih sedaj že zelo malo pride nazaj. Leta 1920. n. pr. je šlo v Ameriko iz naše države 5988 oseb, vrnilo se jih je pa 18.980. Leta 1923. pa je šlo v Ameriko 9370, vrnilo pa se jih je samo 1950. — Največ se izseli kmetov, ki so pa vendar po večini v Ameriki zaposleni v industriji. Izseli se jih več iz bogatih krajev (Vojvodina) kot pa iz siromašnih. Polovica izseljencev ni jugoslovanske narodnosti. Zelo raste izseljevanje v Kanado in v Južno Ameriko.

d Kot nadomestek Sokolov samostojneži ustanavljajo društva fantov in deklet, ki naj zlasti tam, kjer je sokolstvo radi pijačevanja in brezverstva izgubilo ves kredit, pod vabljujejo firmo zastruplja mladino z odtujevanjem od cerkve in vere. Samostojneži so začeli sedaj izdajati tudi poseben list za te svoje organizacije. Imenuje se »Gruda«. Opozorjamo vse naše ljudi,

naj list, če se jim bo vsiljeval, vrnejo s pripombo: ne sprejemem.

d V pomanjkanju pravoslavne duhovščine. Znano je, da pravoslavni bogoslovci v Srbiji, ko dovršijo bogoslovje, v veliki večini vstopajo kot uradniki v državno službo. Vsled tega je veliko pomanjkanje pravoslavne duhovščine. Zato je minister vere dr. Janić, ki je sam pravoslaven duhovnik, izdal naredbo, da se bogoslovci z dovršenimi študijami ne smejo sprejemati v državno službo. Isto je odredil o duhovnikih, ki so izstopili iz cerkve.

d Razkol v Sokolu. Starosta Sokolskega saveza dr. Ravnihar je odstopil. Vzrok je to, ker hoče dr. Zerjav sokole dresirati samo za priganjače svoje stranke in agitatorje brezverstva. Dr. Ravnihar pa ni pristal dr. Zerjavove stranke in je zato moral iti. Za starosta je izvoljen g. Gangl.

d O uradovanju pri okrajnem glavarstvu v Ljubljani se zopet ponavljajo pritožbe. Neki gospod, ki v uradu izziva s sokolskim znakom, misli, da je še vedno avstrijski feldvebel. Priporočamo mu knjigo »O lepem vedenju«, da se bo naučil osnovnih pojmov olike v občevanju s strankami. Zahtevamo, da gospod vodja napravi tudi v ekspeditu red. Pripetilo se je zopet, da je vloga, ki je bila rešena 14. marca, 18. še vedno ležala na mizi v ekspeditu. Stranki se je pa ponovno zadržalo, da se je rešitev že poslala županstvu. Ob priliki bo treba res ostre metle!

d Slovenskim naseljencem v Macedoniji se godi prav huda. Če ima kdo kaj zanje, naj pošlje Dobrodelni pisarni v Ljubljani.

d Umrla je dne 18. marca v Vavpči vasi pri Dobruču blaga mati Marija Smolič. Bila je dolgoletna naročnica Domoljuba, še v svoji težki bolezni ga je rada prebirala. Pokojna je bila dobrega srca in darežljivih rok za reveže, ki jo bodo težko pogrešali. — N. v m. p.!

d 101 leto stara. Na sv. Jožefa dan je umrla v Loki pri Črnomlju vdova Marija Lilek, ki je bila rojena 30. novembra 1822.

d Dve smrtni nesreči. Konček Alojzij, delavec pri lesnem trgovcu Fr. Kralju v Črnomlju, je sekal v gozdu napravi les. Pri tem opravi ga je veja močno oplazila po glavi in mu zlomila lobanjsko kost in ranila možgane. Konček je v bolnici usmiljenih bratov v Kandiji še isti dan na posledicah težke poškodbe umrl. — V tovarni kemičnih izdelkov v Hrastniku zaposleni delavec v kamnolomu Jeršin Ivan iz Dola št. 16 pri Hrastniku, se je prežgodaj približal v kamnolomu mini, ki se je v istem hipu vžgala. Zračni pritisk je Jeršina vrigel v globino do 30 metrov, kjer je obležal mrt. Zapušča ženo in dva nepreskrbljena otroka.

d Kaj dela nevera. Pižmoht Anton iz Brezovšče pri Mirnu je z neko vdovo pobegnil v tujino. Ko je z dolгови uničil posestvo, je zapustil poročeno ženo in 8 otrok, izmed teh je 5 še mladoletnih. Nevera mora prej ali slej uničiti družinsko srečo.

d Zverinski mož. Lansko leto, dne 15. maja se je poročil posestnik Simon Hircar, p. d. Fašenk, iz Selnice ob Muri z Marijo Kaučič od Marije Snežne na Štajerskem. Ker pa je bila žena zelo skrbna in mož napravil prve vrste, se nista mogla sporazumeti. V noči od 6. na 7. februar, ko sta bila sama doma, jo je mož kratkoma s sekiro ubil. Med tem časom so pa ljudje v bližini vedno povpraševali moža, kje je žena, a on je imel vedno izgovor, da je žena odšla neznanu kam. Občinskemu predstojniku se je pa zdelo to sumljivo in je naznanil zadevo orožnikom. Na lice mesta sta se takoj podala orožnika Vans in Troha ter sta po daljšem iskanju našla dne 15. marca zakopano popolnoma nago truplo s razklano glavo. Mož se je skrivil v seno, toda so ga že prijeli in izročili v roke pravice.

d Če je narodnost edini in najvišji bog. V ogrskem državnem zboru je neki poslanec razkril grozodejstva, ki si jih dovoljujejo razne tajne nasilne organizacije. Tako je neko noč takozvana Alföldova brigada v Kečkemetu pomorila 83 nedolžnih oseb. Ta organizacija je imela svoje tajne seje v nekem gradu pri Kečkemetu. Sej so se udeleževali samo pripadniki izobraženih stanov — častniki, advokati, učitelji, profesorji itd. Poslanec je vsa imena navedel. Tisto noč so 33 ljudi izvlekli iz postelj ter jih peljali v neki gozd — poslanec je pokazal na zemljevidu ta kraj ter navedel imena žrtv — in jih tam deloma pobili deloma žive pokopali. Isto noč so razne nasilne bande pomorile 50 drugih ljudi v mestu. Oblasti s seveda ves material imele v rokah, pa so niso upale preiskovati. Voditelj vseh teh namilij je neki Heijas. Nato je vstal v zbornici neki poslanec Lehner ter izjavil, da je Heijas predstavitelj pristnega ogrstva in up ograde domovine. Kar je storil v Kečkemetu, je storil na ukaz višjega poveljnika narodne armade. — Kakor se vidi, se brezverski nacionalizem pogreza v najhujše zverinstvo.

d Za Javor pod Ljubljano. Dopis vaju dveh ne moremo priobčiti, ker izvira le iz osebne mrznje, ne pa iz vneme za dobro stvar. Tudi ne odgovarja resnici, vsled česar bi si naprtila tožbo radi razžaljenja časti, ki bi brezdvomno za vaju dva neugodno izpadla. Od verodostojne plati smo zvedeli, da je vaša zasilna šola jako dobro urejena. Ostanita kako nedeljo ali praznik po končani službi božji par trenutkov v cerkvi in slišala bosta, kako šolska mladina lepo skupno moli tudi za vaju dva. — Potrudita se osebno v stik priti z vašim učiteljem, ki bo gotovo uvaževal vaju želje po možnosti. Vendar trikratni poldnevni tedenski pouk ne more nuditi toliko izobrazbe, kakor petkratni celodnevni tedenski pouk. Uvaževati je tukaj treba, da je domača hiša prva vzgojiteljica. Le tam, kjer domača hiša in šola skupaj delujeta, je napredek v šoli viden. Sploh pa za višjo izobrazbo so v Ljubljani vsakovrstne višje šole. Končno pripominjamo, da Domoljub ni smetišnica, kamor bi se odlagala osebna razžaljenja.

Prispevajte za Stadion

MEJ BRATI ONSTRAN MEJE.

Spomenik padlim bo dobila Gorica. Stal bo 200.000 lir. Odbor za ta spomenik po predpisal vsakemu meščanu vsoto, primerno dohodkom, ki naj jo daruje, da se še letos zbere potrebni denar.

Pevsko in glasbeno društvo v Gorici je priredilo na praznik sv. Jožefa v Trgovskem domu Vodopivec večer z izbranimi koncertnimi točkami. Prireditelj je prav lepo uspela, posetili so jo vsi številni častilci skladateljevi. (Vodopivec je uglasbil tudi orlovsko himno »Dvignite Orlic«.)

Volivni shodi, katere pridno prireja po vsej Julijski Krajini volivni odbor slovanske liste, so doslej potekali povsod mirno in so bili prav lepo obiskani. Tudi fašisti, kateri prisostvujejo vsem slovanskim shodom, se obnašajo mirno. Na praznik sv. Jožefa je imel dr. Besednjak velik volivni shod v Mirnu.

d Kandidatne liste v Julijski Krajini. V Julijski Krajini je bilo vloženih 8 kandidatnih list, ki jih predstavljajo naslednji volivni znaki: 1. liktorski snop, 15 kandidatov (fašistovska stranka); 2. srp, kladivo in žareče solnce, 10 kandidatov (komunistična stranka); 3. žareče solnce z geslom: socializem in svoboda, 7 kandidatov (socialisti unitarci); 4. ščit s križem in geslom »Svoboda«, 6 kandidatov (ljudska stranka); 5. srp, kladivo in knjiga, 5 kandidatov (socialistični maksimalisti); 6. lopata z bršljanov. vejico, 8 kandidatov (republikanci); 7. lipova vejica s planiko, 6 kandidatov (slovanska lista); 8. peterožarna zvezda, 3 kandidati (demokrati Bonomi). Naša slika prinaša odtis slovansko-nemške, popolarske (ljudska stranka) in fašistovske stranke.

Odlomki iz volivnega reda za državnozbornske volitve v Italiji 6. aprila t. l.

Volivne izkaznice. Dne 24. pr. m. je moral prejeti vsak volivec, ki je vpisan v volivnem imeniku, od županstva na dom potrdilo (na belem papirju), da je vpisan v volivnem imeniku in naznanilo, da se vrše volitve v nedeljo 6. aprila t. l. Brez volivne izkaznice se nihče ne pripusti na volišče, zato je tudi velike važnosti, da se ne pusti doma. V volivni izkaznici je tudi naveden prostor, kje kdo voli.

Glasovnice volivec ne prejme, kakor doslej na dom, ampak jo dobi šele na volišču iz rok predsednika volivne komisije. Glasovnica ima obliko pismenega zavitka (kuverte). Ob straneh glasovnice so odtis-

njeni volivni znaki vseh strank, ki se bodo udeležile volitev, in sicer v istem zaporedju, kakor so bile kandidatne liste predložene višjim zbornim sodnijam.

Glasovanje traja od 9. ure zjutraj do 9. ure zvečer. Vsak volivec se z volivno legitimacijo predstavi volivni komisiji, ki ugotovi njegovo istovetnost. To se zgodi na ta način, da eden izmed članov volivne komisije potrdi njegovo osebnost, ali zase volivec sam, ako je članom komisije nepoznan, izkaže s kako legitimacijo, v kateri je tudi njegova slika. Če je pa tudi to nemogoče, potem lahko potrdi njegovo istovetnost vsak volivec, ki je že volil. Nato dobi vsak volivec iz rok predsednika volivne komisije državno glasovnico, s katero se poda v volivno kabino, ki je postavljena ob zidu in v katero se ne vidi od nobene strani. Dokler se v volivni kabini nahaja kak volivec, ne sme nihče drugi notri. V kabini je na razpolago črn svinčnik; ako bi ga ne bilo ali ako bi se zlomil in ne bi imel volivec sam črnega svinčnika, potem mora volivec zahtevati od predsednika komisije drugega. Dolžnost volivca je, da pogleda, da glasovnica ni potvorjena in da ima podpis enega člana volivne komisije in pečat. Ako opazi volivec, da je prejel potvorjeno glasovnico, ali pa jo sam pokvari po neprevidnosti, tedaj zahteva od predsednika novo glasovnico. Volivec se ne more dati zastopati; le težko pohabljeni (slepi, brez rok ali nog itd.), kateremu je telesno onemogočeno izvršiti volivno dejanje, lahko na volišču določi volivca, ki mu pomaga opraviti glasovanje. V volivni kabini zaznamuje volivec s svinčnikom volivni znak one stranke, katero misli voliti. Za volivce slovanske liste je izdal slovanski volivni odbor navodilo, da naj volivni znak »lipova vejica s planiko« prečrtajo vodoravno čez sredo. Volivec mora paziti, da ne prečrta še kakega drugega znaka, da ne nastane dvom, komu je bil oddan glas oziroma da se ne prišteje glas drugi kandidatni listi. Na sredi v spodnjem delu glasovnice so tri vodoravne črte, na katere se bodo pisali takozvani prednostni glasovi. Če prednostnih glasov ni, so poslanci izvoljeni po vrsti, kakor si slede na kandidatni listi. Ker pa imajo večini volivci večje simpatije za eno ali za drugo osebo, oziroma ker smatrajo gotovo osebo za sposobnejšo, vplivnejšo in vrednejšo od ostalih kandidatov na listi, izrazijo to svojo zahtevo ali voljo na ta način, da dajo takim osebam prednostne glasove. Zato napišejo na tri vodoravne črte na glasovnici največ tri osebe-kandidate, katerim dajejo prednost, in sicer na vsako vrsto po enega in to imenoma ali pa samo s številko. (Vsak kandidat je namreč v kandidatni listi zaznamovan tudi s številko.) Na ta način se lahko doseže, da pride oni, ki je na kandidatni listi na prvem mestu pri izvolitvi na zadnje mesto, ali pa da sploh ni izvoljen. Zastopniki obeh slovanskih političnih strank, ki so za te volitve sklenili medseboj sporazum, so se zavezali, da bosta obe stranki delovali na to, da dajo volivci prednostne glasove 1., 2. in 3. kandidatu (Wilfanu, Besednjaku in Stangerju).

Štetje glasov. Točno ob 9. uri zaključil predsednik volivne komisije in začne se s štetjem glasov, ki mora biti izvršeno brez prekinjenja najpozneje do 7. ure nasled-

njega dne. V zapisniku morajo biti navedene vse reklamacije in vsi protesti, sporni glasovi in vse odločitve.

VOJAŠKE ZADEVE.

Vprašanje. Ali mora iti vsak nabornik k naboru z naborniki iz domovne občine, četudi prebiva drugje? N. pr. A. je pristojen v občino, ki leži v mariborskem okraju. Biva pa stalno v občini, ki leži v ljubljanskem okraju. Ali bo moral iti k naboru v Maribor in si napravljati velike stroške? Kaj mu je storiti, da bi šel k naboru v Ljubljano? F. K. B.

Odgovor: Nikakor ni potrebno, da bi moral v gornjem slučaju A. iti k naboru v Maribor. Zglasil naj se pri županu občine sedanjega bivališča in ga prosi, naj ga vpiše v rekrutni spisek. Takoj naj županu obvesti njegovo domovno občino, da ga je vpisal v rekrutni spisek in navede naj tekočo številko. Če se vse to pravočasno izvrši, mladeniču ne bo treba hoditi v Maribor k naboru, ampak pozvan bo v Ljubljano, ko pride občina njegovega bivališča na vrsto. Vojno okrožno poveljstvo v Ljubljani bo o izidu nabora uradoma obvestilo okrožno poveljstvo v Mariboru.

v Odpust letnika 1899 iz vojaške službe. Poslanec dr. Kulovec je pri ministru za vojno in mornarico interveniral za vojaške letnika 1899 in za ostale vojaške. Z ozirom na to intervencijo dr. Kulovca je vojni minister podpisal ukaz, s katerim se odpustijo iz službe vsi oni vojaki, ki so rojeni leta 1899, četudi niso odslужili celega kadrskega roka. Istotako bo minister izdal ukaz v prihodnjih dneh, da se odpustijo vsi vojaki, ki so služili eno leto pri kadru.

d Pesem naših vojakov.

Kakšna pesem zdaj nam poje,
kar smo v Kotor sem prišli,
vsak si misli lahko svoje,
mi pa v majhni pesmici.

Ko v kosarno smo prispeli,
prvi dan in prvokrat
eno smo si še zapeli —
fant slovenski poje rad.

Potlej so nas razdelili —
Nemec, Srb, Madžar, Hrvat,
so Slovence razkropili —
vsak v kosarni mi je brat.

Gole prične so nam dali,
in če spali bi na tleh,
pa bi vendar dobro spali —
ne pozna se na kosteh.

Prvo noč smo počivali
zjutraj malo dalje še;
zdaj pa že so nas napali:
»Ajdi bre, diži se!«

K južni se nam zelje kuha,
tudi mesček se deli,
zraven sama čista juha —
vse zgubi se med zobmi.

Eksercirat nas ženejo:
levo, desno, levo krug! —
zraven bilje nam pojejo:
»O rekrut, boš koj ves drug!«

Če se kaj pregrešite,
saj je znano vam in nam,
za uho jo koj dobite,
al' pa še tud' kam drugam.

(Dalje glej na naslednji strani spodaj)

POLITIČNI ZAPISKI

n V Kostanjevici se je vršil v nedeljo 23. t. m. občni zbor okrajne Kmetijske zveze za Kostanjeviški in Krški sodni okraj. Vdeležili so se člani iz vseh občin. Namesto poslanca Sušnika, ki ni mogel priti iz Belgrada, ki je poročal tajnik SLS. Odbor je izvoljen kakor prejšnje leto.

p Pri občinskih volitvah v Mariboru bodo vse stranke nastopile z eno listo, da preprečijo nemško zmago. Zakaj svoj čas je nad vse brihtni dr. Žerjav kot predsednik pokrajinske vlade izdal volivni red, po katerem najmočnejša stranka — če tudi nima nadpolovične večine, dobi dve tretjini odborniških mest in še pri ostali tretjini dobi svoj delež. Na ta način bo slovenski značaj mesta Maribor vedno v nevarnosti.

p Nemei, ki so dosedaj zvesto kuličili radikalni vladi, so zavohali, da se vetrovi obračajo in so stopili v opozicijo. Glasovali bodo proti proračunu.

p Prazno upanje. Radić piše v »Slobodnem domu«, da bodo pri rušenju centralizma pomagali tudi slovenski samostojneži. Kakšna zmeta! Samostojneži so glasovali za centralizem, samostojneži se še zdaj izjavljajo za centralizem.

p Razmere v Makedoniji. Turški poslanec Ferad beg je v narodni skupščini popisoval nasilja, umore in grozodejstva, ki jih vrše ondotni žandarji na makedonskem prebivalstvu, dočim radikalna vlada niti mezinca ne gane, da bi se razmere izboljšale.

GOSPODINJE, VAM TO VELJA! Ostanite pri domačem blagu in zahtevajte pri trgovcu le testenine »PEKATETE«. So najcenejše, ker se zelo nakuhajo.

Pozor! Preselitev!

Popolnoma varno naložite svoj denar pri

»Vzajemni posojilnici«

v Ljubljani — r. z. s. o. z.

ki se je PRESELILA iz hiše Uršulinskega samostana na Kongresnem trgu poleg župne cerkve v lastno novo palačo na MIKLOŠIČEVI cesti poleg hotela »UNION«. — Hranilne vloge se obrestujejo

po 6 0/0

brez odbitka rentnega in invalidskega davka. — Vloge v tekočem računu se obrestujejo

po 5 1/2 0/0, vez. tudi po 6 1/2 0/0

VARNOŠT za hranilne vloge je ZELO DOBRA, ker poseduje Vzajemna posojilnica relativno večino delnic stavne delniške družbe hotela »Union« v Ljubljani. — Vrhutega je njena last nova lepa palača ob Miklošičevi cesti, več mestnih hiš, stavbišč in zemljišč v tu- in inozemstvu. — Denar se naloži lahko tudi po poštenih položnicah. 5881

Semenski OVES, GRAHOR in franc. LUCERNO

dobite pri: FRAN POGAČNIK, Ljubljana, Dunajska cesta št. 36. 1238

Vse skup nič nam ne pomaga, pri vojakihi je tako! — E, naj bo navsezadnje, vraga — pa doma spet bolje bo!

NAZNANILA

d Prodaja oljk. Krščanska ženska zveza naznanja župnim uradom in somišljenikom, da bo evetni teden prodajala oljčne veje na sledečih prostorih: pri frančiškanskem mostu, ob Jugoslovanski tiskarni, na Krekovem trgu in ob Jubilejnem mostu. Ker je čisti dobiček namenjen v dobrodelne namene, se toplo priporoča za obilno udeležbo pri nakupovanju.

n Romarjem k sv. Hemi na Koroškem. Več nekdanjih romarjev me je prosilo, da bi zopet obnovili romanje k Gospa Sveti, sv. Hemi in drugim božjim potom na Koroškem. Pripravljen sem podvzeti vodstvo romanja če se do 10. aprila t. l. oglasi pri meni vsaj 20—30 romarjev — pismeno ali ustmeno —, ki so pripravljeni iti. Za potne liste bom poskrbel jaz sam! Treba mi je le natančen naslov naznaniti. Šli bi kakor navadno 4. petek po Veliki noči. — Matevž Demšar, posestnik, Zapreval, p. Poljane.

n V Seletih nad Škofjo Loko bo v nedeljo 30. t. m. ob 3. pop. orlovska akademija.

n Županski tečaji. Opozarjamo na prihodnji županski tečaj, ki bo v nedeljo, dne 30. marca v Cerkljah pri Krškem. Ta poučni tečaj za vse občinske zastopnike se prične takoj po prvem jutranjem cerkvenem opravilu (ob polosmih) ter se nadaljuje po potrebi po drugem opravilu, a ne šele popoldne, kakor je bilo, zadnjič pomotoma navedeno.

Naslednji poučni tečaj bo dne 6. aprila t. l. v Mokronogu. Uro pričetka še priobčimo. Z ozirom na važnost pouka o raznih najvažnejših poslih občinske in javne uprave, osobito v vojaških zadevah, naj bo vdeležba polnoštevilna! Vsak občinski funkcionar naj agitira za vdeležbo. V Cerkljah je dana možnost za to občinam sosednje bivše Štajerske, v Mokronogu pa občinskim zastopnikom iz sosednjih občin novomeškega okraja. — Predavatelji: dva uradnika politične uprave in vojaški referent so zagotovljeni. — Županska zveza.

n Šmartno pod Šmarno goro. Tukajšnje Katoliško slovensko izobraževalno društvo priredi v nedeljo 30. t. m. ob 3. uri popoldan priljubljeno spevoigro »Mala pevka«. Ker je čisti dobiček namenjen fondu za zgradbo društvenega doma, vabimo vse prijatelje k prav številni udeležbi. — Odbor.

n Orlice v Višnji gori priredimo v nedeljo 30. marca ob 3. pop. v dvorani pri fari lepo orliško akademijo h kateri najtopleje vabimo vse naše prijatelje! — Odbor.

n V Retečah pri Škofji Loki uprizorimo 30. marca ob 3. popoldne v Društvenem domu igrokaz v 4 dejanjih »Sv. Julija«.

Priporočamo vsem rodbinam Kolinsko elkorijo, izvrsten pridelek za kavo.

Pfaff šivalni stroji

so najbolj priporočljivi. — Cene solidne. Plačljivo na obroke.

IGN. VOK

LJUBLJANA & NOVOMESTO.

SLABOST? SLABO SPANJE? Nervoznost? Neveselje do dela? Ali se večkrat pojavljajo različne boli? Dober prijatelj v takih slabih dneh je pravi Fellerjev Elzailuid! Dobro služi za umivanje in obloge, ravno tako kot kosmetikum za usta, glavo, kožo! Močnejši, izdatnejši in bolj delujoči kakor francosko žganje! S pakovanjem in poštnino 3 dvojnat ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnati ali 12 specialnih steklenic 214 dinarjev in 10% doplatka razpošilja; lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elzatrž št. 16, Hrvatsko. 7722

KAKOR ROŽA MED TRNJEM

se lahko smatra

MILO »GAZELA«

ki po svoji nedosegljivi kakovosti prekaša vse druge proizvode.

Bel, čist in varuje trpežnost perila!

ZOPER SLABOKRVNOST, BLEDICO, SLABO PREBAVO in OSLEBELOST vsake vrste priporočajo zdravniki najbolj aromatično ZELEDNATO TINKTURO, ki jo izdeluje lekarna na Vrhniki. Ista ne kvari zob in je izvrstnega okusa, zato jo uživajo z najboljšim uspehom odrasli in otroci. Pol-litrska steklenica stane 20 Din (80 kron). Razpošilja se poštnoobratno vsaka količina, priporoča pa se naročiti 3 steklenice naenkrat. — Pišite na lekarno pri »ANGELU VARIHU« na VRHNIKI!

Mož: »Poslušaj ženka, ravnokar sem bral v »Domoljubu«, da so zdravniki dognali, da so moški možgani večji, kot ženski. Kaj sledi iz tega?« — Žena: »To, da ni toliko na tem, kako veliki da so možgani, ampak iz kakšne robe so.«

Kie le graščak?

SIROM · DOMOVINE

DOLENJA VAS PRI RIBNICI.

Pred mesecem je od tu pobegnil blivši občinski tajnik Janez Gorc in odnesel nekaj denarja. Poneverjeni denar ni v nikaki zvezi z občinskim premoženjem, ki je ostalo nedotaknjeno in vsi računali kot blagajna in akti so v redu, kar so izjavili pregledovalci občinskih računov. Vsega tega ne bi omenjali, ako ne bi ta dogodek v občini toliko radosti in upanja vliil našim bivšim samostojnejšem in sedanjim demokratom, kolikor jih pri nas je. Porabili so to priliko in zaganjali cigansko vpitje za župana in odbor, ki je v rokah SLS in ki tudi vodi vse gospodarstvo v občini; obetali so revizije, napovedovali gerenta in kaj še vse. Čez 100 iztisov »Jutra« so porazdelili po občini, kjer so blatili vodstvo občine. Posebej so porabili iz Ljubljane enega agenta, ki je po hišah nabiral naročnike »Jutra« in »Domovine«. — Dosedanji agent Blažev Viktor je hripav in tako zmučen, da ne more več po vaseh ponujati smrdljive robe. Tudi je Blažev agent premalo nabral naročnikov, zato so ga ljubljanski gospodarji poslali v penzijo. Zavijali so sramežljivo svoje oči, češ, glejte kako trpi občina pod takim gospodarstvom! Pa vse zaman! Ljudje so namreč vedeli odkod vse te bolečine! Ne želja po občinskem blagostanju, ampak hrepenenje po županskem stolčku žene te padarje po goštilnah in po vaseh. Saj imamo v Prigorici kar tri kandidate za županski stol. Zanimivo je tudi to, da največ gnojnice zliwa na pobeglega Gorca njegov najboljši prijatelj in pobratim Rudl, ki je tudi prišel do sape po zadnjem dogodku v Pristavi. Nekaj zanimivosti se bo še vsekako odkrilo, kar bo še v svetlejšo luč postavilo par mož v občini.

DOLENJSKI POTNIK.

Pred pustom pa sem se okorajžil in jo udaril, a ne peš, temveč z vlakom v Novo mesto. Ne mislite, da sem šel preganjat pušta, obiskat sem šel nekaj znancev, med katere štejem tudi podobarja Vodnika. Suh, a živahen možiček mi je z veseljem razkazoval svoje Kristuse, ki čakajo še kupca. Pripovedoval mi je, da je v pretekli zimi izdelal za kapelo šmihelskega samostana Kristusovo podobo iz hrastovine in mi jo pokazal na steni. Vesel sem je bil, ker je bila res umetniško delo. Tožil je le, da ima malo naročil, ker je draginja velika in ne more vsled dragega materiala pod ceno izdelovati rezbarij. Priporočil sem mu, naj se vpiše v društvo krščanskih umetnikov v Ljubljani, da dobi več naročil iz cerkvenih krogov, kar mi je tudi obljubil.

Prenočil sem v hotelu »Unlon« poleg pošte, kjer sem dobil za prenočišče lepo sobo, bil dobro in poceni postrežen. Ga. Korentova je dobra kuharica, restavrater Korent pa skrbi za pijačo in toči dobra domača vina. Zlasti novi metličan mi je izborno hasnil. Tu mi je zlasti ugajala snaga in red gostilne. Od ge. Korentove sem tudi izvedel, da ima na kosilu in večerji nekaj stalnih gostov, da bi pa to število rada po-

množila. Z živahnostjo mi je pripovedovala, da je imela v »Narodnem domu« v Velikovcu, kjer je svojčas vodila restavracijo, čez 50 stalnih gostov. Zvečer sem obiskal klet v pritličju hotela in sem se med svojimi prijatelji pri okusni večerji v živahni družbi prav prijetno počutil.

PREŽGANJE PRI LITIJI.

Župnije Prežganje, Janče in Stanga v trebeljevski ter Javor v dobrunjski občini, tvorijo močno trdnjavo okr. Kmetске Zveze Trebeljevo, katere načelnik je trebeljevski župan g. Josip Gale. Daleč na okoli je znana delavnost in nesebičnost g. župana in naše ljudstvo se dobro zaveda, kdo je tisti, ki se zanj žrtvuje in mu pomaga iz marsikake zadrege, zato uživa g. župan splošno zaupanje in odtod izhaja moč organizacije, odtod tako močan odpor proti tistim, ki so že in še poskušajo razdvajati našo edinstvo. To trdnjavo so že brez uspeha naskakovali zlasti samostojnejši in komunistovsko navdahnjena junaška Mina, brezuspešno bo tudi butanje onega gospoda iz Žirov, ki je pred par leti v naši fari dobil dobro službo, sedaj pa mu je zrasel greben in si na vse načine prizadeva cepiti naše vrste s tem, da ruje proti toli zaslužnemu županu. Poznamo tega gospoda in vemo, kaj mu diši, zato mu danes povemo: Dragi gospod, do tukaj vam je uspelo — po čudni sreči — dalje pa ne! Še eno za trgovca, ki pravi, da je naš: »Kako pa »pašec« skupaj vaše delo v kat. organizacijah z »Jutrom«, ki ste nanj naročeni? Pa se ni treba izgovarjati na »informacije« — kakor običajno.

RAKA.

V nedeljo, dne 9. marca smo zaključili gospodinjinski tečaj. Ljudje so zadovoljnih obrazov ogledovali razna peciva in ročna dela, katera so gojenke izgotovile. Veseli pa so bili zlasti starši gojenk, ko so videli lepe uspehe ter se prepričali, kako lepe sadove so rodile njihove žrtve. Tem potom se me gojenke zahvaljujemo pokrajinski vladi in odbornikom Kmetijske podružnice. Iskreno zahvalo izrekamo učiteljici Minki Odlaskovi za ves duhovni užitek in gospodinjinsko izobrazbo, gđe. učiteljici Roglovi za ves trud in naklonjenost. Zahvaljujemo se tudi gg. predavateljcem, ki so nas obiskali ter nam predavali o tvarinah, ki so potrebne za našo izobrazbo. Vsem Bog plačaj!

ŠT. JERNEJ.

Zadnji čas nam je neizprosna smrt pobrala tri vrle može, skrbne gospodarje pa cerkvene ključarje. Desetega februarja je umrl Andrej Grabnar, posestnik na Razdrtem. Bil je to mož jeklenega značaja, živega verskega prepričanja in usmiljenega srca. Če ni bilo nikjer drugje dobiti vprežne živine, on ti je vpregel, kadar je šlo za kako dobro delo — magari sredi njive. Bil je tudi rimski romar. — 25. januarja je zapustil solzno dolino še primeroma mlad in krepak mož Janez Turk iz Stare vasi. On je bil oskrbnih podružnice sv. Tomaža. So

pač glodali na krepkem možu ostanki svetovne vojske. — 7. marca pa smo položili k zadnjemu počitku Antona Jakše iz Orehovice. Skoro 40 let je oskrboval cerkvico sv. Jurija. Koliko skrbi in potov je imel pri raznih popravilih, nabavi novega zvona in drugo. Naj bo vsem tem odlično krščanskim možem lahka zemljica in blag spomin! — Mesto drugih pustnih norčij smo pa št. Jernejci vpriporili — kuluk, kar je povzročilo mnogo smeha.

RAKA.

Dne 25. m. m. je umrla Marija Tomažin, članica tukajšnjih Orlic. Sredi cvetoče mladosti ji je nemila smrt pretrgala nit življenja. Bratje Orli in Orlice, ki so ji bili v življenju najljubši prijatelji, so jo spremili k večnemu počitku. N. v m. p. — Na predpustno nedeljo so vpriporili naši fantje in dekleta igro »Davek na samce«. Mnogoštevilna udeležba je pričala, kako so se priljubili našim ljudem domači odri. To pot je tudi prvič javno nastopil domači tamburaški zbor. Napredujemo v dobrem, a žal, nekateri tudi v slabem in dal Bog, da zmaga armada borcev za dobro stvar!

JEŽICA PRI LJUBLJANI.

Preteklo soboto zvečer se je vršilo v našem društvenem domu skioptično predavanje o škodljivih posledicah nezmerne uživanja alkohola, katerega je s sodelovanjem tukajšnjega županstva priredilo Društvo za gojitev treznosti. Kakor pri lanskoletnih predavanjih, tako je bilo tudi letošnje prav povoljno obiskano. G. predavatelj Puhar je v nadenournem govoru, katerega je prepletel s pretresljivimi dogodkami iz kraljestva alkohola, nazorno predložil vse grozne posledice, ki jih v telesnem in duševnem pogledu dan za dnevom prizadeva ta največji škodljivec človeštva, posebno pa našega malega naroda, katerega se je malone oprijel priimek »narod pijancev«. Predavanje je bilo namenjeno odraslejšim, ki so napeto sledili izvajanjem, za mladino pa se vrši posebno predavanje v soboto 29. t. m. ob 4. popoldan in se ga udeležijo vsa šolska mladina v spremstvu svojih učiteljev. Dočim je sobotno predavanje spremljalo 60 skioptičnih slik, bo mladinsko predavanje spremljano s kinofilmom. Koncem svojega sobotnega predavanja je g. Puhar, pojasnujoč namene Društva za gojitev treznosti, prav toplo potrkal na plemenita ženska srca, da ne odroko svoje pomoči, da se vsaj nekoliko ozdravi ta grda ljudska rana, navajajoč pri tem besede velikega Slomška: kdor se obrača na plemenita ženska srca, ne bo varan.

RIBNICA.

Veliko budalost je napravilo tukajšnje liberalno učitelstvo, ko je na praznik sv. Jožefa in na predvečer uprizorilo v sokolski dvorani pri Cenetu v imenu čitalnice igro »Golgota«. Ako pogledamo že plakate s sv. razpelom, se morajo poštenemu čloku, da ne rečem kristjanu, lasje zježiti. Mislili so ljudje, da bo res kaka pasijonska predstava, pa so morali gledati napol oblečene ljudi skakati po odru! S tem pač učitelstvo ni prineslo niti kamenčka k izobrazbi, tudi ugleda si ni pridobilo, saj je bilo zabavljanje pri poštenih ljudeh vseplošno. Take stvari so morda za site pro-

svetljence, ne pa za naše poštene ljudi. In ti komedijanti s križem vabijo ljudi k takim neslanostim! Kar kožuhi okoli, da se vidi volk! Čemu skrivati se za križ? Naši ljudje pa si naj zapomnijo, kam bodo hodili iskat poštene zabave in — izobrazbel!

SEMIČ.

Na dan sv. Jožefa so na daleč okrog znani rogovileži kakor navadno na Gospodove dni porabili tudi ta dan za popivanje. Pozno ponoči so od preobilo zavžitega božjega daru prirogovali na postajo Semič. Eden od teh je zašel na železniško progo in padel pod vozeči vlak, kateri mu je popolnoma odtrgal levo roko in ga tudi drugače telesno poškodoval. Ta dogodek je resen opomin za vse tiste, ki zlorabljajo 3. božjo zapoved od zidanice do gostilne in od gostilne do zidanice. Opomin je tudi za tiste može, ki so pri tem dogodku zainteresirani. Pošten mož in dober gospodar naj se ob Gospodovih dneh drži svoje družine, pa bo manj greha, manj solza in več blagoslova.

ŠT. RUPERT NA DOLENJSKEM.

Praznik sv. Jožefa je bil pri nas orlovski dan. Tukajšnji orlovski odsek je vpriporil popoldne že dolgo časa pripravljano telovadno akademijo. V prijazno urejeno dvorano so se vsipale vrste prijateljev orlovskega gibanja. Orlov-telovadecem je to vžgalo pogum in jim vilo veselja. V največje zadoščenje pa jim je pač bilo to, da so videli v prvih vrstah naše zavedne može, svoje očete in strice in naše dobre žene, svoje matere. Akademija je uspela prav lepo. Po kratki otvoritvi br. predsednika je moški zbor četverglasno zapel mogočno orlovsko himno: »Dvignite Orli...!« Kar čutilo se je, kako so njeni akordi vzbujali v srcih orlovsko razpoloženje. Sledile so proste vaje članov za leto 1924, izvajane od 4 članov, ker na odru ni bilo več prostora. Potrudili so se, da pokažejo v njih svojo mladostno moč, dasi se jim je pri izvajanju poznalo malo razburjenje. Deklamacija »Naša ljubezen« je razkrila navzočim idealno stremljenje orlovskega dela. Za njo so člani izvajali 1. skupinsko vajo, ki se jim je zlasti drugi prav lepo posrečila. Za mal oddih so zapeli Orli svojo telovadno pesem, enoglasno, pa korajžno. Seveda so jim prav iz dna duše vrele zlasti one besede te pesmi, ki pravijo: »in mrzla srca ti ogrevaj, da se pridružijo v naš krog«. Za pesmijo pa so nastopili Orlič, da tudi oni pokažejo, kaj znajo. — Predstavil jih je gledavec mal Orlič, ki je »povedal vsem glasno, da Orlič je še mlad, a ponosen na tok. Vse mu je veselo pritrjevalo, ko je svojo deklamacijo s krepkim »Bog živi« končal. 6 članov višjega naraščaja je nato v 2 skupinah izvedlo lepo zamišljene vaje v trojicah. Sledil je govor br. Orla, razlagajočega navzočim visoke orlovske cilje in naloge in prosičega za blagohotno naklonjenost orlovski organizaciji. Po govoru je 5 članov med petjem in ob spremljevanju klavirja izvajalo krasno simbolično vajo: Lepa naša domovina. Sledili sta še dve skupinski vaji članov, lepo izvedeni, izmed katerih je zlasti zadnja vsled svoje mogočne sestave žela obilo odobravanja. Za sklep skoro dve uri trajajoče prireditve je še zapel moški zbor v krogu Orlov Zajčev:

U boji, tako, da je bil konec prav krepak. — Šentrupertski Orel je s to akademijo pokazal prav lepe uspehe svojega dela, pokazal, da zimski večeri v društveni sobi niso zapravljeni. Želimo mu le, da svoje peruti krepko razmahne in z njimi objame vse dobre fante naše fare. Uspehi pa naj ne rodijo napuha, ampak naj stremljenje za vedno večjo usovršitvijo telesa in duha le podžigajo. Potem sme računati z naklonjenostjo staršev in vseh dobromislečih.

FARA OB KOLPI.

Poučni tečaj za čipkanje, ki se je pri nas ustanovil po zaslugi našega g. poslanca Škulja, je pričel s poukom dne 15. februarja. Šola se vrši dopoldne in popoldne. Dnevno obiskuje šolo nad 50 učenk. — Izobraževalno društvo pri nas dobro deluje. Večkrat se vrše predavanja, ki so vselej dobro obiskana. Po knjižnici naši ljudje kaj pridno posegajo, le žal, da se jim ne morejo dajati vse knjige, ker niso še vezane. Za Veliko noč bomo gotovo zopet kaj igrali in upamo, da se odzovete našemu povabilu ter tako podprete naše začeto delo. Igrali seveda bomo v šoli, ker žal še nimamo dvorane. Že v zadnjem Domoljubu smo brali, da vlada pri nas veliko zanimanje za Društveni dom, ki naj bi se zgradil v Fari. Dom naj se postavi na Vidmu v fari, kjer je cerkev in župnišče, pošta in občina. Mi hočemo biti krščansko napredni in to je naš edini smoter, od katerega ne bomo odstopili nikdar.

SV. GREGOR.

Drzna se nam je zdelo namera pri nas uprizoriti predstavo Kristusovega trpljenja, ko smo prvič čuli o njej. Ko pa opazujemo resne priprave za opremo po domovih in za pripravo na odru, prav nič ne dvomimo, da bo prireditel vzvišenemu predmetu primerna, če ne celo dovršena. Prva prireditel je določena na tiho nedeljo, dne 6. aprila za domačino, na cvetno in belo nedeljo pa za okoliške goste.

DOVJE.

Tu smo obhajali od 9. do 16. marca sv. misijon. Vodili so ga čč. gg. frančiškani. Častno je bilo za župnijo, da so se vsi stanovci z veliko vnemo udeleževali misijonskih govorov. Udeležba je bila naravnost ogromna. Sv. obhajal je bilo med sv. misijonom okrog 2500. — Bog daj, da bi sadovi sv. misijona ostali trajni! Čč. gg. misijonarjem pa naj Bog povrne njihov trud in njihovo požrtvovalnost!

RADOVLJICA.

Naše prosvetno društvo je priredilo dne 9. marca javno zdravniško predavanje v Ljudskem domu. Govoril je g. dr. Breclj iz Ljubljane o pravilnem dihanju in jedanju. Stevilni poslušalci so temu praktičnemu in aktualnemu predavanju z največjim zanimanjem sledili. Gospodu doktorju, ki zna tako vsakdanji predmet podati v prijetno-zabavni obliki, bodi izrečena iskrena zahvala in prošnja: pridite še med nas! Ljudstvo bo znalo ceniti Vašo požrtvovalnost!

HOTEDERSICA.

Tukajšnje Slov. kat. izobraž. društvo priredi dne 30. marca dve zanimivi igri. Prijatelji poštene zabave vabljeni. — Društ-

veni dramatični odsek pridno deluje in razvoj vsega društvenega življenja nam vedno bolj kaže potrebo društvene dvorane. Zadanje čase sicer naši nasprotniki z raznim diplomatskim potom skušajo naše ljudi pripraviti do tega, da bi skupno z njimi zidali gasilni dom in zraven dvorano za vsa društva. Da bo ta stvar na jasnem, povemo enkrat za vselej to: Kar se tiče zidave gasilnega doma in dvorane, se gotovo še spominjajo, da so že prešli od nas stavljenе predloge, pa so jih zavrnili. Danes jim pa še takih in sploh nobenih več ne stavimo. Dvorano si bomo napravili sami, in tako, da nam ne bo treba v nji pričakovati nobene — brce. In če mislijo dotični gospodje gasilci, kateri so prišli s temi idejami na dan, da bi se tak gasilni dom, kakršnega so si sami zamislili, gradili tudi z občinskimi prispevki, se pa kljub svoji bistrumnosti zelo — motijo. (V Kranju so tudi liberalci agitirali pri naših, da naj prispevajo za dom, ki bo za vse. In nekateri so res prispevali. Toda dom je pristno in samo sokolski. Torej z liberalci v tem oziru nobene skupnosti. — Opomba uredništva.)

IZ SKOCIJANA PRI MOKRONOGU.

Na pepelnico sredo zgodaj zjutraj je naznanil plat zvona v Skocijanu, da gori. Požar je upepelil gospodarsko poslopje s pritlikinami vred v Ložicah pri Skocijanu, last posestnice g. Terezije Komljanec v Skocijanu. Škoda je ocenjena na 100.000 K. Kako je ogenj nastal, ni znano, sodi se, da po zlobni roki. Skocijanska požarna bramba je bila takoj na licu mesta in je ogenj omajala. — Snega je še dovolj; ljudstvo se boji, da bo pšenica pognila, kar pa Bog ne daj. Vse delo je zaostalo. — Sejem v Skocijanu, dne 13. marca je bil prav dobro obiskan. — Škorci so že tudi prišli in se nastanili na tukajšnjih drevesih na sejišču, kjer imajo nastavljene valivnice. Prav veselo žgoliijo.

PREKER PRI MORAVČAN.

Tekom letošnjega predpusta tudi iz naše vasi poročilo par deklet. — Običajno, smo tudi mi dobili za rožico naše gore, Mici Kovič od ženina 230 Din, da zapijemo na njeno zdravje. Ker pa nam je več za »Domoljuba« kakor za pijačo, smo pa raje naročili nekaj izvodov Domoljuba, brez katerega je bilo še par hiš. Fantje, le tako naprej, dober časopis je brez dvoma več vreden kakor pa oštarija, pijača in drug dan težka glava. Bog živi! — Fantje iz Gor. Prekra.

RAKA.

Nenadno je bila predstavljena od nas učiteljica Vida Podrebršek, ki je bila vzorna učiteljica in splošno priljubljena vsled svojega vzornega življenja. Tem žalostnejše je, da se prestavlja tako moč, cela vrsta učnih moči, ki bi nihče ne jokala za njimi, pa ostaja. Ko so naši možje protestirali proti tej prestavitvi, so dobili odgovor: »Tudi začasne učiteljice imajo sedaj prosvetno ministrstvo v Belgradu.« Tu smo spoznali centralizem v polni luči. Pri šoli torej nima na Slovenskem nihče nobene besede, ne starši, ne domače oblasti! Pa se še dobe ljudje, ki zabavljajo proti naš istranki, ki hoče streti v dolgem in težkem boju ta centralistični (Dalje glej na naslednji strani spodaj!)

GOSPODAR

Velika škoda — velik dobiček.

Najbrže vam je znano, da je po sadovnjakih mnogo sadnega drevja, ki malo ali nič ne rodi, ali takega, ki rodi slab, zanikern sad, ki nima nobene veljave, ne za dom, ne za prodaj. Škoda je, ako imate v svojem sadovnjaku eno samo tako drevo, ki zastonj zavzema prostor, zastonj ubija njegova senca in kap travo pod njim in ki ga morebiti celo negujete. Če imate več takih dreves, je velika škoda. V Sloveniji bi našli na tisoče in tisoče takega drevja in škode bi lahko naračunali na milijone. Primerjajte, računite, pa se boste prepričali, da imam prav! Ogromna škoda se dela na našem narodnem premoženju, ako trpimo v sadovnjaku nerodovitno drevje leto za letom, desetletje za desetletjem.

In kako lahko bi se ubranili te škode! Saj ni treba drugega, nego da drevo precepimo; v treh, štirih letih bo že začelo roditi; najkasneje v desetih letih bo dajalo že lepe dohodke. Precepljeno sadno drevje je navadno zelo rodovito. Majhen in nezaten strošek, ki ga imamo pri tem delu, se stotero povrne. Zato lahko trdimo, da je precepljanje nerodovitnega sadnega drevja važno kulturno delo, ki brez vsakega dvoma donša velik dobiček.

Predno se lotimo precepljanja, moramo določiti, katero drevje, kedaj in kako ga bomo precepili. Precepiti moramo vsako sadno drevo, ki je nerodovito, ali ki rodi nevšečen sad, toda mora biti zdravo in dobro rasti. Starih veteranov in napol suhih pokvek ne bomo precepili. Vendar pa ne misliti, da je za precepljanje samo mlado sadno drevje! Kaj šel Trideset, štirideset let stare jablane in hru-

način vladanja. To so ljudje, ki v svoji strasti in zaslepljenosti pljujejo v lastno skledo.

METLIKA.

Jutro 16. marca nam je dalo — samega g. Puelja. Prišel je v ranem jutru, a sprejem je bil klavrn. Zatekel se je v pekarijo poleg šole, da se je tam ogrel za shod, ki naj bi seveda v trenutku vse pridobil, kar jih bo ta dan privabil metliški zvon v mesto. Ob 9. je prišel v prostorih »Narodne čitalnice« vihtel svojo bridko sekiro nad vsemi, kar jih ni njegovaga kova in povedal je, kako bi on vse uredil, če bi mu dali moč, od duhovniške bire pa do škofov in do samega papeža. Najprvo bi seveda zadušil SLS, ki mu je največji trn v peti. Ko si je nekoliko ogrel svojo ogorčenost in so ga maloštevilni poslušalci pozivali, da naj raje pove kaj o svojih uspehih, se je pa tega kar ognil in blatil še naprej SLS in duhovnike. Uspehov pač ni žel. Svoje pristaše bi bil lahko sešel na prste, peščica drugih poslušalcev je pa šla gledat le slavno osebo tega g. ministra in z nasmehom so odhajali drug za drugim. E gospodine, naš kmet ve komu zaupa!

ške lahko precepimo z velikim uspehom, ako so zdrave in rastne. Seveda, čim mlajše je drevo, tem laže je delo in tem hitreje gre od rok.

Najugodnejši čas za precepljanje je rana pomlad — februar, marec — deloma tudi april.

Precepljanje mladega, recimo do 10 let starega drevja, je kaj preprosto. Najprej izžagajmo in izrežimo vse pregosto in nepotrebno postransko vejevje, ki nima pravilne rasti in ni pripravno za cepitev. Ostale glavne veje pa skrajšajmo precej na kratko. Spodnje veje pustimo vedno daljše nego zgornje. Vse stranske vejice (rodni les) po glavnih vejah pustimo za enkrat, da more drevo prvo leto pognati razen iz cepičev tudi še iz starega lesa nekaj mladja, ki bo pomagalo premagati hudo operacijo. Drugo leto, ko bodo cepiči že vraščeni, bomo pa gladko porezali tudi te vejice.

Čim starejše in obširnejše je drevo, ki ga hočemo precepiti, tem več vej mu pustimo in tem bolj na dolgo jih skrajšajmo. Pri tem se je ravnati tudi po njegovi rasti. Bolj slabo rastoče drevo smemo obžagati precej v živo in na kratko; nasprotno pa moramo bujno rastočemu drevesu pustiti več vej za precepljanje in jih skrajšati bolj na dolgo.

Ko je drevo tako pripravljeno, gremo cepit. V zaboječ z ločnem ali v primerno košarico denimo žagico, nože, škarije, vezilo, mazilo in cepiče. Na kakšen način bomo cepili, je zavisno od debelosti veje. Na sedlo cepimo za prst debele veje, debelejšje pa v zarezo ali v precep, pozneje pa tudi za kožo. Vsak način je dober, ako je le pravilno izvršen. Predno cepim, moram konec veje z močnim vrtnim nožem gladko obrezati. Včasih, ako se je prvotna rana že precej globoko zasušila, odžagam še kak centimeter veje in jo šele potem obrežem z nožem. Na drobne veje denem navadno po en cepič. Kadar cepim pa debelejšje veje, zlasti v precep ali razkol, vstavim navadno po dva cepiča, ki si stojita nasproti. V tem slučaju tudi ni treba cepičev vezati, ker jih razklana veja trdno drži v precepu. Važno je, da rane prav skrbno zamažemo, posebno kadar cepimo v precep. Precepljati začnemo vedno v vrhu in se potem pomikajmo proti nižjim vejam.

S čim gnojimo spomladi posameznim rastlinam.

Ozime (pšenica, rž, ječmen) smo deloma pognojili že jeseni, vendar kaže večkrat tudi spomladi pomagati slabotni setvi do boljšega razvoja. Tedaj vzamemo dušik v tisti obliki, v kateri najhitreje učinkuje: Čilski soliter je lahko topljiv v vodi in pride v dežju raztopljen najprej do korenin. Manj viden je uspeh z žveplenokislom amonijakom, še slabši z apnodušikom, ki celo rastline posmadi. Pšenico kaže takoj, ko sneg skopni in se zemlja osuši, pobranati, pognojiti s čilskim solitrom in potem z valjarjem potlačiti. Uspeh tega dela je v

najkrajšem času viden. Čilskega solitra vzamemo po 150 kg na hektar ali 80 kg na oral.

Jaro žito (oves, ječmen, pa tudi jaro pšenico in rž) gnojimo v glavnem z dušikom in fosforovo kislino. Če vzamemo kot prvo hranino apnov dušik, moramo ga 14 dni pred setvijo podorati ter pri trosenju postopati zelo previdno. Bolj primeren je čilski soliter, ki ga trosimo ob setvi ali tedaj, ko je setev vzklila. Na oral zadostuje vsakega po 80 kg ali 150 na ha. Fosforove kisline se poslužujemo v najlažje raztopni obliki vsled tega, ker mora takoj učinkovati in v razmeroma kratki vegetacijski dobi, ki jo imajo jara žita, priti do popolnega uspeha. To obliko nam da superfosfat, posebno rudninski superfosfat, ki je dandanes še najcenejše fosfatno gnojilo. Na hektar ga potrosimo po 300 kg ali 160 na oral. Ker pa ima veliko naših zemelj premalo kalija, pognojimo jara žita še s 100 kg kalijeve soli na hektar ali 50 kg na oral. Tako gnojenje jarih žit se gotovo in dobro izplača, zakaj z višjimi pridelki ne krijemo samo stroškov za potrošena gnojila, ampak zraven tega nam umno delo vrže še lep dobiček.

Koruzi potrebuje posebno veliko dušika in kalija, pa tudi fosforove kisline. Na hektar raztrosimo po 250 kg čilskega solitra oziroma 140 na oral ali prav toliko apnovega dušika. Kalijeve soli vzamemo po 150 kg oziroma 80 kg in superfosfata po 300 kg oziroma 170 kg.

Krompir je rastlina, ki ji posebno hasneta kali in dušik. Hektar krompirja pognojimo pred setvijo z 250 kg čilskega solitra ali apnovega dušika ter z 200 kg kalijeve soli. S takim gnojenjem dosežemo veliko debelega gomolja, ki ga z navadnim hlevskim gnojem nikdar ne dosežemo. Preizkusi s takim gnojenjem so dognali, da se je na enem hektarju pridelalo od 60 do 80 centov več krompirja nego na negnojeni zemlji.

Pesa je izvrstno krmilo za krave molznice in prašiče in vsak kmetovalec bi jo rad imel čim debelejšo. Tudi pri tej rastlini dosežemo prav lepe uspehe s kalijem in dušikom. Na hektar raztrosimo 200 kg kalija in 250 kg čilskega solitra in imeli bomo obilo pesnega listja in prav debelo zdravo peso.

To so naše glavne kulturne rastline, ki jih seje ali sadi skoraj vsak poljedelec. Nestevilni dosednji preizkusi s temi gnojili so pokazali, da se tako gnojenje povsod izvrstno izplača. Vsak umen kmetovalec bo torej svoje pridelke skušal dvigniti s čimvečjo uporabo umetnih gnojil, s katerimi si bo izboljšal svojo zemljo in celotno gospodarstvo.

Gospodarska obvestila.

DAVKI.

g Koliko znaša obdačenje na glavo v Avstriji? Obremenitev iz vseh državnih in avtonomnih dajatev, monopolov in carin je znašala leta 1923 na glavo povprečno 121 zlatih kron, sedaj pa znaša okrog 100 zlatih kron. Bremena na državnih davkih samih, brez avtonomnih in monopolnih dajatev, znašajo napram mirodobnim komaj 60 odstotkov. Avtonomni davki pa so nekaj višji. V celoti vzeto, znaša sedanja davčna

obremenitev približno tri četrtine predvojnne višine.

ZIVINA.

g Cene živini. Ljubljana, dne 18. marca. Na današnji sejm so prignali: 205 konj, 84 volov, 46 krav, 8 telet in 77 prascev. Cene za kg žive teže: voli I. vrste do 14.50, II. vrste do 13, III. vrste do 11; krave debele do 11.50, krave za klobase 7 do 9, teleta 18.50 Din. Prasci, 6 do 8 tednov stari so se tržili po 8.50 Din par. Konji lahki so dosegli cene do 15.000 Din par, težki pa do 20.000 Din par. — Kupčija je bila srednja. Cene boljši goveji živini so poskočile radi nakupovanja s strani italijanskih trgovcev. — Zagreb, dne 19. marca. Današnji tedenski sejm je bil slab radi neugodnega vremena. Cene za kg žive teže: voli domači I. vrste 14 do 15, II. vrste 13 do 13.50, III. vrste 11 do 12, bosanski voli I. vrste 13 do 13.50, II. 11 do 12, III. vrste 10 do 11, mlada živina boljša 13 do 15.50, slabša 11 do 12.50, krave I. vrste 13 do 14, II. vrste 11 do 13, teleta 16 do 17.50, svinje debele 26 do 26.25, mršave 20 do 25 Din. Krma: seno 75 do 125, olava 125 do 150, detelja 120 do 150, slama 100 do 125 Din za 100 kg. — Maribor, dne 21. marca. Prignali so 205 svinj. Cene: prasci 5 do 6 tednov stari, komad 200 do 250 Din; 7 do 9 tednov stari, komad 275 do 300 Din; 3 do 4 mesece stari, komad 500 do 650 Din, 5 do 7 mesecev stari, komad 1750 do 2500 Din. Kg žive teže se je tržil po 20 do 22.50 Din mrtve po 25 do 28.75 Din. Kupčija je bila tokrat boljša. Prodalo se je 114 komadov. Precej kupcev je bilo iz ljubljanske oblasti. Največ je bilo prodanega za seme.

IZVOZ IN UVOZ.

g Izvoz jaje iz Slovenije v inozemstvo je tekom zadnjih dveh mesecev močno oživel. Tekom tega časa je šlo preko Ljubljane v Švico gotovo nad 50 vagonov jaje, ki so se iz Svice večinoma izvažala dalje v Francijo in Anglijo. Prošli teden se je sicer opazil zastoj, toda ta teden se izvozna trgovina zopet lepo razvija, ker Francija zaradi popravka franka zopet lahko kupuje.

g Izvoz češpelj iz naše države je dosegel v prejšnjem letu vrednost okrog četrte milijarde dinarjev. Najglavnejši odjemalci naših češpelj so Češkoslovaška, Italija, Anglija, Mažarska, Nemčija in Francija. V Italijo se je do 1. februarja 1924 izvozilo okrog 400 vagonov češpelj, v Češkoslovaško okrog 350, v Mažarsko okrog 330, v Nemčijo okrog 800, v Francijo okrog 200 in v Anglijo okrog 120 vagonov. V početku češpljeve sezone se je cena češpljam gibala med 300 do 450 Din za 100 kg in je koncem januarja dosegla višino 600 do 1100 Din.

RAZNO.

g Vinski sejem v Semiču. Od kmetskih podružnic Semič, Kot in Štrekljavec v Semiču prirejeni vinski vzorčni sejem je bil prav dobro obiskan od strani vinogradnikov, katerih je došlo preko 200, ki so razstavili preko 300 vzorcev starega in novega vina. Sejem je posetil med drugimi zastopniki tudi odposlanec ministrstva za poljedelstvo in vode v Belgradu, vinograd-

(Dalje glej v naslednjem stolpcu spodaj)

GOSPODINJA

VSADKANJA SKRB ZA SNAŽNO STANOVANJE.

Prvo delo za snažnost opravlja gospodinja vsak dan, ko pospravlja sobo. To delo pa se mora kakor vsako drugo vršiti prav in v redu. Koliko truda, časa in jeze si prihraniš, če delaš s premislekom in ne frfraš od enega dela k drugemu! Zato vselej dobro premisli, da z enim potom opraviš in urediš več potreb in z večkratnim nepotrebnim potom ne izgubljaš časa. Za tako praktično porabo časa skrbiš tudi že prejšnji večer, ako vsako stvar, ki si jo rabila, postaviš na njeno mesto in paziš, da ničesar po nepotrebnem ne zamažeš ali poškoduješ. Vrata pri odpiranju ali zapiranju vselej primi za kljuko, seveda pa ne nikoli z umazano roko. Nikoli jih ne zapiraj z nogo in sploh nikoli ne loputaj! Sobne oprave ne prijemlji z mokrimi ali umazanimi rokami. Tudi je ne prerivaj z močjo sem in tja ter ne suvaj z njo ob zid! Pri pometanju ne suvaj z metlo v zid, vrata ali v opravo ter sploh nikoli ne ropotaj! Zjutrajšnje pospravljanje ti gre mnogo hitreje izpod roko, če si zvečer pospravila vse stvari, ki so ležale po mizi, klopih ali tleh.

Ne pozabi nikoli pri zjutranjem pospravljanju dobro prezračiti, pri čemer se izkadi tudi prah, ki se kolikortoliko vzdiguje pri pospravljanju, zlasti pa pri pometanju. Najbolje prezračiš, ako napraviš prepih.

Postelje in posteljnina naj se vsak dan dobro prezračijo. Zato jih ne postiljaj takoj, ko vstanete iz njih, ampak jih razgrni, dočim

so okna odprta. Podglavnike, rjuhe, odejo razgrni blizu okna; žimnice in prešite slamnjake vrzi čez posteljno končnico, odprte slamnice pa dobro prebrskaj in porini slamo proti sredi, kjer je najbolj poležano. Na ta način se obenem tudi dobro ohladi. — Ko so se postelje prezračile, jih uredi. Rjuhe napni in razgladi ter zatlači na vseh straneh pod žimnico ali slamnjako, da se nagubajo in zdrgnejo. Ako imaš rjuhe znamenovane, naj bo tisti konec z znamenjem vselej pri vzglavju, sicer si pa drugače zapomni, da obrneš vedno eden in isti konec navzgor. Zravnaj posteljo tako, da je povsod enako visoka in jo pregrni s pregrinjalom. To zadnje ti prav posebno priporočam, ker napravi soba vse boljši vtis, kakor če je postelja nepregrnjena.

Pomesti moraš skrbno, da nikjer ne ostane kaj prahu ali smeti. Ponekod pometajo, da prej poškrope po tleh, drugod, da pomakajo metlo v vodo, zopet drugod pometajo z mokrim žaganjem. Od vsega trojega je zadnje najboljše, ker se tla toliko ne umažejo in se ne praši tako zelo. Težko pa je žaganje do čistega izmesti. Najlepša pa ohraniš tla, če jih pogosto zmiješ s cunjjo in mrzlo vodo in le bolj umazana poribaš s krtačo in milnico.

Prah, ki se je dvignil pri pometanju ali je zašel s ceste v sobo, se nasede povsod in ga je treba zbrisati. Za to rabi mehko cunjjo, ki rada pobere prah, a jo moraš večkrat strepati na prostem.

Nazadnje postavi vsako stvar na svojo mesto, da je soba res snažna in urejena.

ski inšpektor g. Petrovič, ki je kazal veliko zanimanje za razvoj našega vinstva, osobito na združnem polju. Pred otvoritvijo se je vršilo primerno predavanje o vinogradništvu, kletarstvu in vinogradniškemu združništvu. Sklenila se je tudi resolucija na ministrstvo za poljedelstvo in vode proti uvozu italijanskega vina. Na prodaj je bilo okrog 4000 hl novega in starega, večinoma belega vina po 5 do 7 Din. Prodalo se je skupno okrog 300 hl po 5 do 6 D. Navzoči kupci iz Ljubljane in okolice ter iz novomeškega in kočevskega okraja bi bili nakupili, kakor je bilo videti, več sto hektolitrov po ceni izpod 5 Din, za kar se pa vinorejci niso mogli odločiti. Sejem bo imel vsekakor dobre posledice, ker so se s temi vini in producenti seznanili tudi do sedaj neznani interesenti, ki bodo gotovo pozneje izkoristili to poznanstvo. Zato naj te podružnice le vztrajno delajo na zopčetem delu.

g Cugi ali natege za vino, sadjevec itd. so zdaj stekleni jako dragi in se v kletih kaj radi pobijejo. Mi si take lahko sami prideltamo, ako sadimo seme od neke vrste lepotičnih bučk, katere baš za to pripravijo sadijo primerne plodove. Seme se mora dati najprej kaliti, potem se vseje na prav solčni kraj v globoko, jako dobro gnojno zemljo od srede do konca meseca

aprila. Sploh je sajenje in vzgoja enaka kakor pri kumareh. Več kot se za podlago da gnoja, tem lepše rastejo in tem večji je pridelek. Ker so mlade rastline proti spomladnemu mrazu jako občutljive, kakor kumare, jih je v takih krajih, kjer se je mraza bati do srede maja — dati dobro kaliti v lončke in šele sredi maja mlade rastline na stalno mesto presaditi. Rast imajo očitno živahno in se oprijemljajo k njim postavljenim rogovilastim kolum ali po napetem srebotji ali vrvicah. Nekateri jih sadijo zaradi lepega cvetja ob verandah in plotih. Kdor pošlje v pismo 4 Din naprej, dobi eno porcijo semena od Ivo Kranjc, Zalec 100.

g Kje so največje zaloge zlata na svetu? Sedanja zaloga zlata Anglije znaša 126 milijonov v angleški državni banki in valutna rezerva 27 milijonov šterlingov. Zaloga ostalih delov angleškega carstva znaša 105 milijonov šterlingov in sicer ga ima Avstralija 24.8, Nova Zelandija 7.9, Kanada 38.2, Južna Afrika 11, Indija 22.3 in Straits Settlements 0.8 milijonov šterlingov. — Zedinjene države imajo sedaj petkrat več zlata nego celo angleško carstvo, namreč 784 milijonov šterlingov. In sicer se nahaja v državni blagajni Zedinjenih držav 145.5 milijonov in v Federal-Reserve-Bank kot rezerva 638.5 milijonov šterlingov.

CITANJE.

Zelo važno in pomembno vzgojno sredstvo je branje. Pa ne samo s tega stališča, da otroci kaj dobrega čitajo ter s tem pridobijo za svoje življenje mnogo spodbude, ki bi je sicer nikjer ne dobili; temveč že to je važno, da se otroci navadijo, da sploh radi čitajo, da radi vzamejo v roko dobro knjigo ali dober časopis. Zakaj?

Knjiga izpolni mnogo tistega prostega časa, ki ga bi sicer otrok prebil v slabi ali vsaj ne baš vzpodbudni družini. Seveda bi bilo napačno, če bi otrok ves svoj čas prebil pri knjigah — Bog varuj — otrok se mora še prav posebno tudi razgibati, nalezati se mora igrati in se razgovoriti, zlasti v družini dobrih otrok. Toda velikokrat te otroške pravice rade udarijo čez mejo — preveč časa porabijo za samo igranje in razgovorjanje in pri tem jim marsikaj pride na misel, kar ni več dobro, včasih prav zelo slabo. Zato naj se otrok že zgodaj nauči del svojega prostega časa porabiti za knjigo. Če se otrok navadi ves svoj prosti čas zabiti v družini, potem mu bo to ostalo tudi v poznejšem življenju.

In to je drugo, kar posebno pride v poštev. Da komaj odrasli fantje ves svoj prosti čas prebijejo pri pijači v oštariji, pri postavljanju in pohajkovanju po vasi, pri raznih sumljivih družinah, pri tem pa jim nikdar ne pride na misel knjiga, ki jo za svojo izobrazbo nujno potrebujejo, je eden poglavitnih vzrokov ta, da se že kot otroci niso navadili knjigo ljubiti.

Knjiga ali dober časopis v rokah doraščajočega in doraslega fanta ima dvojno neprecenljivo vrednost: 1. Fantu izpolni velik del tistega prostega časa, ki bi ga sicer zabil v slabi družini, v oštariji, v ponočevanju. S tem ne samo mnogo denarja prihrani, temveč se tudi izogne tiste surovosti, podivjanosti, pohotnosti, ki kvarijo toliko fantov. Najdražja knjiga je neprimerno cenejša kot tisti denar, ki ga izmeče fant v oštariji in še drugod. 2. Fant se iz dobre knjige ali časopisa mnogo koristnega nauči, kar nujno potrebuje za življenje. Pri vsakem poklicu nevednost ali zaostalost deset in desettisoče škodo dela. Posebno se to danes opazja pri kmetiskem stanu, ki bo moral vse drugače razumeti in znati vse možnosti izrabiti, kakor bi se kaj zaslužilo, kot pa danes razume. Sadjarstvo, mlekarstvo, živinoreja, vrtnarstvo, vse to so stroke, po katerih pri nas vsako leto na milijone denarja splava po vodi samo radi neznanja. Seveda, kdaj se bo pa kdo učil — ob delavnikih treba trdo delati, ob nedeljah in včasih še ob delavnikih zvečer pa birt zahteva svoj davek.

Zato, matere, navadite svoje otroke, da bodo radi čitali. Denar za dober časopis se vedno stoterno obrestuje.

Seveda pa zraven pazite, kaj bodo otroci brali. Slaba knjiga, slab časopis pa naredi več škode kot slaba družina. Danes vam brezversstvo vsiljuje celo vrsto knjig in časopisov, ki so kakor strup za mlado srce. In kakor prepoved kvantačem in pohujšljivcem pohajanje v tvojo hišo, tako in še bolj moraš paziti, da ne zahajajo v tvojo hišo papirnati zapeljivci, pa naj bo to v še tako nedolžni obliki. In nekaj moramo matere tu opozoriti. Svobodomiselni učitelji vsiljujejo otrokom neki otroški časopis »Zvonček«.

Ureja ga svobodomiselni učitelj in nikdar nisi varna. kdaj bo otrokom vbrizgnil sokolskega ali svobodomiselnega strupa v dušo, čeprav pod navidezno nedolžnim pisanjem. Vsak liberalen časopis je tak: dokler ni usidran med ljudmi, piše nedolžno, ko pa se utrdi, tedaj pride s pravo barvo na dan. Zato za »Zvonček« nobene krone! Imamo dosti res dobrih otroških časopisov: Orlič, Vrtec, Angelček, za fante pa Mladost. Naroči to otrokom oz. fantom, ni zavržen denar.

RAZMNOŽEVANJE CVETLIC.

Solnce prijazno gleda skozi okno. Ni več daleč pomlad. Cvetlice se vzbujajo in poganjajo na novo. Vendar je napravila zima marsikatero vrzel v njihovih vrstah. Treba je misliti na nov zarod.

Imamo dvojne vrste razmnoževanja: naravno razmnoževanje po semenu in umetno razmnoževanje s potaknjenci ali z deljenjem rastlin. Pri nekaterih cveticah je prvi način bolj neuspešen, pri drugih drugi. Vedno pa moramo cvetlico vzgojiti iz potaknjenca takrat, kadar hočemo ohraniti vsa svojstva rastline. Zakaj naše rožice so večkrat plod dolgoletnega truda vrtnarjev. Ti nam vzgojijo čuda lepote iz neznanjih rastlin. Seme takih rož, če je sploh kaljivo, se pa rado prevrže nazaj po svoji prvotni rastlini, podobno kakor pri sadnem drevju: iz pečke zlate parmene ali kakega drugega žlahtnega jabolka zraste zopet divjak.

Poskusimo torej najprej s semenom! Denimo v malo leseno škatljo ali v lonec nekaj dobre, bolj peščene prsti, jo zmerno namočimo, zravnamo površino in vsejmo seme enakomerno na površje. Če je seme prav dobro, ga le malo pritisnemo v prst, bolj debelo seme pa na rahlo pokrijemo s presjano prstjo približno toliko visoko, kot je seme debelo. Posode z drobnim in občutljivim semenom pokrijemo še s steklom in postavimo vse na srednje tople, miren kraj.

Prihodnje dni moramo skrbeti, da ostane prst vlažna. Po krajšem ali daljšem času se bodo prikazala mlade rastlinice. Ne smemo jih izpostaviti soncu ali prepihu. Le počasi jih navadimo na prosti zrak. Kadar so dosti velike, jih razredčimo s tem, da jih presadimo v druge posode, ali da izrujemo šibkejšje rastlinice, da se močnejše in lažje razvijejo. Mlade rastlinice moramo večkrat razredčiti in presaditi, če hočemo imeti lep aspeh pri svojem vrtnarstvu. Ni dobro pri presajanju takoj vzeti veliko posodo, zakaj potem ostane mnogo prsti neporabljene in se nabira v posodi preveč vlage. Stvar je namreč taka: kamor ne sežejo korenine, tam se nabira vlaga, ki je rastlini škodljiva, ker se v vlagi prst skisa.

Za naše razmere rabimo ta način razmnoževanja v prvi vrsti pri priljubljenem zlatem šeboju, ki ga imenujemo po domače »fajgel«, dalje pri raznih vrstah levkoj in pri sedaj zelo razširjeni primuli. Razen tega seveda pri vseh vrtnih rastlinah, ki so občutljive in bi jih mraz spomladi pokončal, če bi jih sadili na stalno mesto.

(Konec prihodnjic.)

KUHINJA.

Polenovka s krompirjem na laški način. Namočeno polenovko skuham, jo odcedi ter ji odberi kožo in kosti. Na 1 kg polenovko olupi ¾ kg krompirja, operi ga ter na-

reži na listke v kožo (ki drži 2 litra), eno plast krompirja, na njo naloži eno plast očiščene polenovke, zopet krompir, na krompir polenovko; tako delaj, dokler imaš kaj polenovke. Med plasti pa natresi 4 stroke zrezanega česna in zelenega peteršilja, stolčnega popra in soli. Na vrh vsega pa nalij 14 dkg, to je malo več kot osminko litra olja in malo manj kot četrt litra vode. Nato kožo pokrij s pokrovko in postavi v pečico, da se duši eno uro, med dušenjem jo enkrat premešaj. Polenovki se prilaga kisel zelje.

Pšenični zdrob. Zavri v loncu 1½ litra mleka (okoli en liter mleka in pol litra vode), v zavreto mleko pa prilij 5 žlic zdroba, ki si ga ravnoma zmešala s pol litrom mrzlega mleka, dobro zmešaj, osoli in kuhaj počasi 10 minut. Prideni 1 žlico sladkorja in če hočeš, da se zdrob zboljša, mu prideni med kuho za oreh surovega ali kuhanega masla. Posebno se priporoča ta zdrob za otroke, matere in slabotnim osebam.

Za naše žene in dekleta je prepotrebna knjiga

„SLOVENSKA KUHARICA“

Velika izdaja z mnogimi slikami v besedilu in 33 barvanimi tabelami s 193 slikami v naravnih barvah. Sedma izdaja. Priredila S. M. Felicita Kalinšek. Lepo vez. Din 230 -. Dobi se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

DRVARJEV več partij

rabi uprava gornjegrajskih posestev ljubljansko škofije v Marijinem gradu, pošta Mozirje, in plača za sekanje, brez spravila, od kub. metra 20 Din. Za spravilo bi se dogovorili po izvršeni sečnji. — Ponudbe je poslati direktno na upravo. Rabili bi približno 100 DRVARJEV.

Lep, dobičkanosen zaslužek

na deželi bi imel kak invalid, upokojenec ali obrtnik, ki bi hotel prevzeti proti proviziji okrajna zastopstva ali potovati za staro, dobro vpeljano založo prvovrstnih poljedelskih STROJEV vsake vrste. Lepa prilika sedaj spomladi. — Le zanesljive osebe naj pošljejo čimprej resne ponudbe pod »Dobičkanosen zaslužek« na upravo lista.

VII.

Od mila kile polovice oprali so mu tudi lice. Zamorec bel je tud' na glavi — Vse milo »ZLATOROG« zdaj slavi!

IZOBRAZBI

Troje vrst učiteljev.

Na Angleškem v Mount Pleasant je učiteljska pripravnica, ki jo vodijo nuno v Liverpoolu. Izšolala je od začetka 4000 učiteljic. O teh učiteljicah je izjavil sir Joseph Fitch, nadzornik pripravnic za vso Anglijo, da bi brez njih vsa ljudska vzgoja prišla na nič. Mr. Scott Covard (ki ni katoličan), ki je zavzel pozneje isto mesto, je rekel vodstvu te pripravnice: »Vi veljate po vsej Angliji za trajno narodno korist. Dokaz temu je, da se vse sklicuje na Vas, kadarkoli nastane kak nov problem glede vzgoje učiteljev in učiteljic. Služite za vzor celi Angliji. Pred dvema leti je nadškof v Liverpoolu na 11. letnem občnem zboru teh in njim podobnih učiteljev izjavil, da ti učitelji in učiteljice odtehtajo celo armado duhovnikov: njim lahko popolnoma zaupamo usodo naših otrok v šoli in izven šole. Če bo škofje in duhovniki popustili, ljudstvo in učitelji iz ljudstva bi zahtevali verske šole. Zato jim izročajo v vzgojo svoje otroke ne samo katoličani, ampak tudi protestanti in prav zato so njih šole mnogo številneje obiskane kot državne šole, ki ne polagajo toliko važnosti na versko vzgojo. — Drugače je na Francoskem. Tu je nastavljeno po državnih šolah zgolj svobodnoizselno od države plačano učiteljstvo, ki pa od dne do dne vedno bolj izgublja svoje učence. Priča za to so nam naslednji podatki, ki jih je nedavno objavil časopis »Ecole et Famille«, ki pa nam obenem tudi priča, kako krivično so razdeljeni državni izdatki: V Le Maurou ima državna šola le 2 učenke, ki sta obe hčerki ondotne učiteljice in vendar prispeva država za to šolo letnih 6000 frankov. Montreuil-Sous-Perouse je vasica, ki šteje 500 prebivalcev, ima pa v državni šoli le eno siroto in hčerko ondotne učiteljice. — LaNoe-Blauche ima 180 šoloobveznih otrok, od katerih pa obiskujejo državno šolo le en deček (deško) in 4 deklice (dekliško). Deček je sin učitelja. Stroški za teh 5 otrok pa znašajo 12.000 frankov. V Pontmain je dekliška in deška šola. Učitelj in učiteljica sta mož in žena. V šolo pa ne hodi že več let nobena deklica, pač pa je sedaj en deček, ki je sin učitelja, država pa plačuje zopet 12.000 frankov letno. V pokrajini Soine et Loire je približno 7 vaških šol zaprtih, ker jih ne mara nihče obiskovati. To so sadi triidesetletne brezverske vzgoje na Francoskem, ki pa se, kot razvidno tudi iz teh števil, vedno bolj umika verski vzgoji. — Na Češkem pa so kot se zdi šele dobro začeli z brezverstvom po šolah in žal, da so ti pričetniki pred vsem učitelji. Šolski zakon, izdan dne 13. julija 1923 je sicer določil, da mora verouk ostati v šolah. Poučuje naj ga od škofa poslan duhovnik, katerega plačuje država. Vendar je dano po zakonu starišem na voljo, da morejo, če hočejo, otroka odtegniti verskemu pouku. Sedaj pa so ravno učitelji in nadzorniki tisti, ki skušajo na vse mogoče načine, da bi stariše in otroke odvrnili od

krščanskega nauka. Prav zato gredo katoličani vedno bolj za tem, da se ustanovijo po zgledu Anglije, Belgije in Francije svoje zasebne verske šole.

Na kaj bi morali velikokrat misliti.

1. Da je varčnost temelj gospodarstva kakor posameznika tako naroda. Z varčnostjo se ustvarja blagostanje narodov.
2. Da je za to pri vzgoji mladine izvanredno važna vzgoja k varčnosti. Ne bo dober gospodar, ne bo dobra gospodinja fant ali dekle, ki ni vzgojen ali ki ni vzgojena k varčnosti. Pogoj za srečno družino je treba položiti v vzgoji mladine, zlasti v vzgoji k varčnosti.
3. Da je varčnost tudi važna stran narodne vzgoje. Najbolj protinarodne so takozvane narodne veselice, na katerih mladina zapravlja, pleše, popiva itd. Najbolj protinarodne so takozvane narodne organizacije, ki takozvane narodne veselice prireajo.
4. Da je svetovna vojna uničila strašno veliko narodnega premoženja, kapitala. — Predvojne blagostanje tako dolgo ne bomo dosegli, dokler ne bomo vsega v vojni uničenega narodnega premoženja nadomestili. Nadomestiti pa ga bomo mogli edino — z varčnostjo.
5. Da bomo narod sužnjem, sužnjem v gospodarskem, narodnem in političnem oziru, ako si ne bomo znali ustvariti lastnega neodvisnega gospodarstva. Ni pa v današnjem veku mogoče gospodarstvo brez kapitala. Kapital pa ustvarja edino — varčnost.

Književnost.

FANTOVSKI LIST

»Mladost« je izšel tretjič v letošnjem letu. Vsebinska pestra, zanimiva in fantovska. Za praznik sv. Jožefa je podal naš govornik dr. M. Opeka par krasnih misli prav za fante, Prudens opisuje, v čem obstoji pogum, ta pristno fantovska čednost, Tomaž Furlan popisuje tekme naših Orlov doma in na tujem, posebno v Parizu, v članku Največja moč se ti v prijetni obliki predstavi vztrajnost in potrpežljivost, ki je predpogoj za vsak velik uspeh. Zanimivo je poročilo z občnega zbora katoliške mednarodne telovadne zveze v Parizu, kjer so se zopet zelo postavili naši Orli, kratak sestavek nam popisuje groze iz obredov poganskih ver, sledi globoka pesem: Materi, nato pa dogodbica o fantu, ki ga je hodilo dekle zvečer ob devetih čakati k društveni dvorani. Pisatelj Pregelj pa ljubko razvija svojo povest, kako razjajo v sedanjih časih Kristus, sv. Peter, sv. Pavel, sv. Ciril in Metod širom Slovenije in kaj se menijo o sedanjem rodu. Koncem lista pa zopet uganke, ki bodo za marsikoga trd lešnik. — Fant, naroči Mladost. Stane te za celo leto Din 30, oštarija pa mnogo več. Naroča se po dopisnici na naslov: Uprava Mladosti, Ljubljana, Ljudski

dom. Dobita se še tudi 1. in 2. številka. Dolar pošlješ po položnici, ki bo pridejana poslanim številkam.

KATOLISKI MISIJONI.

Izšla je št. 5. Kitajski misijonar p. Engelhard Avbelj popisuje vzvišenost misijonstva, slede poročilo o misijonskem tečaju v Ljubljani; zanimiva je zgodovina misijonov v Ugandi. Nato slede lepa pisma misijonarjev-Slovencev. Povest Noni in Mani ter zanimiv misijonski drobiž zaključujeta številko, ki jo obenem krasi pet slik iz misijonskih dežel.

ROKA BOŽJA

se imenuje igra v petih dejanjih za ženske vloge. Priredil jo je Jožef Volc po nekem nemškem delu. Igra popisuje pot brezverskega napuha in pot krščanske ponižnosti. Ženskim odrom bo igra zelo dobro došla, posebno ker ne stavi niti na oder niti na igralke nobenih izrednih zahtev. Stane 10 dinarjev, po pošti 11 Din. Na vsakih 10 izvodov 1 izvod povrhu, pošta za 11 izvodov pa stane 5 Din. Naroča se v Prodajalni K. T. D. (Ničman), Ljubljana.

PASIJONSKI MOLITVENIK.

napisal o. Kopatin, D. J., ki so ga dobili Mohorjani letošnje leto v roke, je posebno primeren za postni čas. V kratkih premišljevanjih nam riše Gospodovo trpljenje s toliko ljubeznijo in tako živahno, da kar gledamo pred seboj Kristusa na Oljski gori, pred Kajfom, pred Pilatom, s križem obloženega, na Kalvariji na križu visečega. Berite, premišlujte, pa boste videli, da se bo tudi vaše srce še bolj ogrelo za Gospoda. Jemljite letos, posebno v postu, k sv. maši Pasijonski molitvenik, prebirajte ga doma in še drugim ga priporočite. Dvojno korist boste imeli od njega: vglobili se boste v trpljenje Gospodovo in privadili premišljevalni molitvi. Če ga še nimate, ga lahko dobite v Prodajalni K. T. D. (prej H. Ničman) za 20 Din.

Več vagonov BELEGA KROMPIRJA

KUPIM. — Ponudba z navedbo cene in množine na upravo lista pod šifro »KROMPIRJA«. 1638

Kupim takoj HIŠICO

»par NJIVAMI — najraje v bližini Ljubljane ali vsaj ob železniški postaji. — Ponudbe na upravo »Domoljuba« pod šifro »HIŠICA št. 1641«.

PRODAM POSESTVO

na Vrviščah pri Sobračah, občina Bukavica pri Temenci, Dolenjsko. Posedstvo meri 50 oralov na lepem stališču; njive večinoma ravne, gozd zaraščen, pol ure od ceste. JANEZ VERBIČ, posestnik, Kremenjek 13, p. šmarino pri Litiji (Primskovol).

SLUŽKINJO za vse hišne in kuhinjske posle za takojšen nastop. Iščem. Prednost imajo mlajša kmečka dekleta, čeravno se ne prav vnajena takih del, a imajo veselje, se vsemu privadijo. — Ponudbe na ANTON KANC, drogerija, Ljubljana. 1544

VAJENCA za ČEVLJARSKO OBRT

sprejem na deželo. — Naslov v upravi »Domoljuba« pod šifro »ČEVLJAR 1564«.

Lep, domač JEČMEN in RŽ

večje množine, se KUPI. Vzorce in ceno je poslati na IVAN PESTOTNIK in DRUG, Ljubljana, Resljeva cesta št. 3. 1633

LISTEK

Kaznovani uboj.

Enrika Handel-Mazzeti.

(Dalje.)

»Si govoril z njo?« Bo prišla?« je zaklical bolnik plaho svojemu sinu, ko je zasklihal njegove korake v sosednji sobi.

Moric je stopil k očetu, ki je še ležal na otomani in ga rahlo pogladil po glavi.

»Mislim, da bo prišla,« je rekel.

Bolnik se je dvignil. »Prišla bo!« je ponovil z globokim vzdihom.

»Hvala Bogu.«

»Moric!« — ozrl se je po svoji obleki — »ali sem primerno oblečen? Mislim, da. Daj mi krtačo sem!« — odločno je iztegnil desnico — »za mojo brado. Daj mi tudi par kapljic etra — srce, veš, mi včasih neha utripati — če mnogo govorim.«

V tem, ko je Moric skušal bolnikovim željam ustreči, je s strahom premišljeval, kako bi ga najbolje pripravil na vdovino nespravljalivost.

»Oče,« je začel med odpiranjem etrove stekleničice, »dvomim, če bo ženska mirno govorila s teboj.«

»Kako?« Bolnik ga je debelo pogledal. »Z menoj? — Kdo pač govori mirno z morilecem? — Samo ti, Moric — a samo zato — ker si moj ljubeči sin —«

»Milostljivi gospod!« je javil služabnik, »neka žena je tu —«

»Naj počaka!« je rekel Moric. »Tako bom prišel.«

»Moric,« je zamrmral bolnik. »Ona — kaj ne — ona je? — Malo etra prosim.«

S tresoč se roko je vžil Moric par kapljic na košček sladkorja in ponudil očetu; potem pa je šel bled, težko dihač v pred-sobo, kjer je stala in čakala slabo oblečena žena. S seboj je imela otroka; plaho se ji je držal za krilo.

Moric jo je pozdravil. Temno ga je pogledala s svojimi trdimi, globokoležečimi očmi.

»Ne morem reči drugega,« je izpregovorila nadaljujoč razgovor, s katerim ga je odslovila iz Minine hiše. — »Ne morem — Bog naj mi pomaga!«

»In ne morete odpustiti?«

Odkimala je z glavo.

»Ali naj odidem?« je vprašala.

»Ne, vstopite. To je njegova želja.«

Molče je stopal mladi mož skozi mnogo elegantnih sob do zadnje sobe.

Žena mu je sledila. Ko je obrnil glavo, je videla, da je premikal ustnice. Moli. Gotovo za očeta — ljubi ga. Kako pač more tega človeka kdo rad imeti!

Prišla sta do praga zadnje sobe. Moric je odprl vrata in počakal, da ga je žena došla. Hkrati sta stopila v bolnikovo sobo.

Bolnik je sedel lepo zravn na otomani. Ženo je to zabolelo. Predstavljala si je, da ga bo videla še bolj strtega in revnega kot včeraj v vozu. Ko ga je pa bliže pogledala, je videla, da je bil bled, suh, oči je imel globoko udrti in roke, ki jih je držal

krempo sklenjene na levem kolenu, so krčevito trepetale. To jo je zopet razveselilo.

Poskusil jo je elegantno pozdraviti. Zaničljivo ga je pogledala. Najrajši bi mu takoj zalučala v obraz besedo »morilec!«; toda preseči pogled sina, ki je stopil za očeta in kakor angel varih položil na njegovo ramo svojo roko, jo je zadržal.

»Gospa Lenc,« je rekel bolnik, »prosim, sedite!«

Odmajala je z glavo.

»Ne? Toda vsaj malo bliže stopite — lepo prosim.«

Stopila je naprej, še vedno držeč za roko otroka, ki je z velikimi očmi gledal okoli sebe nenavadno okolico. Stala je tik pred bolnikom, samo mala mizica je bila vmes. Trenutek je Roita zamišljen gledal predse. Misli je na govor, ki ga je sestavil, besedo za besedo — njegovi bolni možgani ga niso obdržali. Vedel je, da mora priznati vsa svoja slaba dejanja, in končno še umor.

Po mučnem molku, ki je trajal minuto, je končno začel govoriti. Najprej so prihajale besede posamič, brez zveze, nato pa naravnje in bolj tekoče.

»Gospa Lenc, gotovo veste, da sem bil nekaj zelo čislani človek... Potem špekulacije s srečo postane človek čislani. Morala je stranska stvar. — Povsod so me radi videli. Pred kakimi dvajsetimi leti sem dobil tudi odlikovanje za svoje zasluge — in veste-li, kakšne so moje zasluge?«

Zmajala je z glavo. Sprva ga je poslušala z onim neugodjem, ki ga kdo občuti, ko vidi blaznega človeka v govorniškem navdušenju; ko pa je pričel govoriti o odlikovanju, o svojih zaslugah, je ostali v njej jeza.

»Moje zasluge so ogromne!« je pojasnil blaznik. »Prosim — to je ironično! Izven hiše sem bil plemenit človek, doma pa podlež. — Svojo ženo — mater tega mladega človeka — sem zanemarjal, dokler od žalosti ni umrla. Splah pa — bila je ljubosumna. Tudi temu mlademu človeku sem otežkočil življenje, posebno kar se tiče srčnih zadev —«

»Oče, ne govorimo o tem,« ga je prekinil Moric. Bolelo ga je, da se ponižuje njegov oče pred to tujko, ki stoji tu brez sence sočutja.

»Pusti me, Moric, moram govoriti. — Veste, da sem zatiral delavce v svojih tovarnah. Mnogo jih je umrlo — po moji krivdi. Toda vsega tega ni v statistiki. Sedaj pa pride glavna stvar! Pred šestimi leti —«

Vdova Lenc se je zganila, najprej je obledela, potem pa je postala temnordeča in je stiskala roke na svoje srce. Sedaj bo prišlo!

»— sem zidarja Lenca — da, Jožeta Lenca — mislim, da je bil zelo mlad človek — prikupljiv, plavalas — ne?«

»Oh!« je zastokala žena. »Moj Jožek!«

»— prisilil sem ga,« je nadaljeval bolnik, »da je šel na balkon. — Smrtno se je ponesrečil — po moji krivdi.«

»Da!« je zakričala žena, pokazala z ro-

ko nanj in njene oči so žarele. — »Res je, to si storil — ti, morilec!«

Sklonjen vsled teže svojega zločina se je naslonil s komolci na mizo in položil glavo na roke. Moric ga je ljubkoval.

»Sodišče me je takrat oprostilo,« je začel čez nekaj časa zopet govoriti. »Moj odvetnik me je dobro izrezal. Toda Boga ne moremo varati. Bog me je kaznoval — kakor vidite —« Zadnje besede je izpregovoril z zamolklim glasom.

»Vidim,« je mrzlo odgovorila vdova.

(Dalje prihodnjič.)

Duh v Kentervilu.

(Angleška pripovedka.)

(Dalje.)

Z rahlim vzklikom veselja je duh vstal, s staromodno uljudnostjo prijel njeno roko in jo poljubil. Njegovi prsti so bili mrzli kot led in ustnice so žarele kot ogenj, a Virginija se ni obotavljala, ko jo je peljal skozi mračno sobo. Na obledelem, zelenem gobelinu so bili vdeleni mali lovci, trobili so v svoje rogove in so ji s svojimi malimi rokami migali, naj se obrne.

»Obrni se, mala Virginija,« so ji klicali, »obrni se!« Toda duh je trdneje prijel njeno roko in zaprla je oči. Ostudne živali s kuščarjevimi repi in ognjenimi očmi so se ji režali:

»Pazi se Virginija! Pazi se! Mogoče te ne bodo nikdar več videli.« — Toda duh je šel še hitreje in Virginija ni poslušala glasov. Na koncu sobe je duh obstal in mrmral nekaj besed, ki jih ni razumela. Odprla je oči in videla, kako je stena zginila kot na megli in odprla se je velika, črna votlina. Ledeno mrzlo ji je postalo in čutila je, da nekaj vleče za njeno obleko. »Hitro, hitro,« je zaklical duh, »sicer bo prepozno,« in že se je stena za njimi zopet zaprla in gobelinska soba je bila prazna.

IV.

Približno deset minut pozneje je poklical zvonec k večerji. Ker Virginija ni prišla, je poslala gospa Otis služabnika v gornje nadstropje, da bi jo poklical. Kmalu se je vrnil in rekel, da ni mogel nikjer dobiti gospodične Virginije. Ker je ob tem času šla navadno na vrt trgat cvetice, da je z njimi okrasila mizo za obed, zato gospa Otis sprva ni bila nič v skrbeh, ko pa je bila ura šest in Virginije še vedno ni bilo, je postala nemirna in poslala dvojčka jo iskati, dočim je ona z gospodom Otisom obšla vso hišo. Ob pol sedmih sta se dečka vrnila in sporočila, da nista nikjer mogla odkriti niti sledu svoje sestre. Vsi so bili sedaj kar najbolj razburjeni in niso vedeli, kaj naj store, ko se je gospod hipoma spomnil, da je dovolil pred nekaj dnevi neki ciganski tolpi, da je prenočila v parku. Takoj se je odpravil v Blackfell Hollow, kjer se je tolpa, kakor je vedel, sedaj nahajala. Njegov starejši sin ter dva kmet-ska fanta sta ga spremlila. Mali vojvoda iz Cherhive, ki je bil ves iz sebe od strahu, je silno prosil, da bi se jim smel pridružiti; toda gospod Otis mu ni dovolil, ker se je bal, da ne bi bil s svojim razburjenjem samo v nadlego. Ko so pa prišli do zaželjenega kraja, so cigani že odšli, in sicer so očividno prav nenadoma odpotovali, zakaj

na travi je bil kup žerjavice in nekaj krožnikov. Potem, ko je poslal Vašingtona dalje, se je gospod Otis vrnil in brzojavil na vse policije v grofiji ter jih prosil, naj poizvedujejo po mali deklici, ki so jo odpehali potepuhi ali cigani. Potem je ukazal osedlati konja in je s hlapcem odjezdil v Ascot. Toda komaj je bil nekaj milj daleč, je začul, da nekdo dirka za njimi; bil je mladi vojvoda, ki je prišel s svojim poni-jem za njim z razgretim obrazom in brez klobuka.

»Prosim, oprostite gospod Otis,« je rekel ves zasopel, »toda ne morem preje večerjati, dokler ne bomo našli Virginije. Prosim, ne bodite hudi; če bi lansko leto dali dovoljenje za najino zaroko, bi nam bile prihranjene te skrbi. Saj me ne boste zapodili nazaj, kajne? Na vsak način grem z vami!«

(Dalje prih.)

Samostojna KUHARICA

k mali družini — poštena, snažna, ki zna tudi likati in ima veselje do malega zelenjadnega vrtiča, 30 do 50 let stara, se sprejme v Ljubljani. — Ponudbe z navedbo dosedanjih služb in z zahtevo plače pod naslovom »KUHARICA« na upravo pod števil. 1684.

POSESTVO 40 oralov, polov. obdelane zemlje, ostalo gozdi in travniki, četrt ure od cerkve in šole, pri cesti, napredaj tudi z inventarjem vred. FRANC RUTAR, Marincevas 3, p. Zagradec, Dol.

SLUŽKINJA poštena in delavna, porabna za gospodinjstva dela, dobi dobro stalno službo v poštini trgovski hiši. Naslov: Trgovina KOVACIČ, Sv. Jerneja cesta, Ljubljana VII. 1605

Žaga elektrarne se odda

V NAJEM na DOBROVI, za dobo enega ali več let. — Pismene ponudbe se naj vložijo na naslov: »Elektrarna na Dobrovi pri Ljubljani« do 10. aprila t. l. Družbeni pogoji so na ogled v občinski pisarni na Dobrovi. — Načelstvo. 1630

Najboljše dušičnato gnojilo

za vse zemlje in vse vrste rastlin je

»ČILSKI SOLITER«

ki se ga dobi pri KMETIJSKI DRUŽBI v LJUBLJANI, tvrdki TONEJC v MARIBORU in v KEMICNI TOVARNI v HRASTNIKU. — Navodila o umnem obdelovanju zemlje, pravilni uporabi umetnih gnojil in gojenju naših najglavnejših sadežev se dobijo BREZPLAČNO pri

»PODDELEGACIJI PROIZVAJALCEV ČILSKEGA SOLITRA«

Ljubljana, Gruberjevo nabrežje števil. 16.

USNJE!

Različno USNJE in PODPLATI, usnje za konjsko opremo, gonilna in živalna jermena, dokolenice (gamaše), KOPITA različne oblike in velikosti iz gabrovega in bukovega lesa, čevljarke potrebščin in orodje. Nudim veliko izbiro, vse najboljše kakovosti in po najnižjih cenah. — Po sejnih ne hodim z blagom, ker to blago le podraži. — KUPUJEM vsake vrste SUROVE KOŽE. — Se priporočam FRANC ERJAVEC, trgovina z usnjem in kožami, NOVO MESTO — v staroznani prejšnji Recel-novi hiši.

USNJE!

OD DANES IN VČERAJ

KAKOR DOBLJENO, TAKO ZGUBLJENO.

Ravno sedanji poveljni čas nam kaže resničnost tega pregovora v najsvetlejši luči. Komaj čakajo, da se denarja znebijo; pa še na kako neumen način. Bili so pa taki tihi tudi že prej in naj povemo par posebno značilnih zgledov.

Neki premogovni delavec je podedoval od svojega strica velikansko premoženje. In kaj si je kupil? Dva slona, samca in samico, potem pa velik voz; vpregel je debelelokožnega v voz in se je peljal s svojo družino na izprehod. Policija je to neumno početje ustavila. Ker pa tudi pozneje ni postal pameten, je bilo premoženje v šestih mesecih zapravljeno, in je bil spet tisti revni premogar, kakor je bil prej.

Neki Amerikanec si je po smrti svojega očeta, ki mu je zapustil milijone, kupil majhen parnik, ga opremil z najdražjim pohištvom, nakupil slaščice in dragocenih vin, je povabil vse člane nekega gledališča in se je odpeljal s to veselo družbo preko morja. Nazaj pa ni prišel. Dvakrat so zadeli parniki na Atlantskem oceanu na ono veselo družbo, vselej so opazili potniki na krovu zelo živahno in veselo vrvenje, s šampanjcem jih je družba pozdravljala. Na straži je bil pa en sam mož. Vihar je treščil ladjo ob pečino in vsi so bili mrtvi.

Na Španskem je neka gospa zadela veliko srečko v loteriji. Dvignila je denar, možu ni povedala ne besedice, tudi otrokom ne, in se je odpeljala v Pariz. Zadelo je pa okoli 70 milijonov naših kron. Po osmih mesecih je prišla nazaj, brez vinarja v žepu, pač pa s 30 jerbasi in kovčega polnimi obleke, perila, rokavic, čevljev, klobukov, nogavic itd., vse od najbolj znanih in dragih tvrdk. Menda je samo nakupovala. Dala je za to tri četrtine premoženja. Za ostalo četrtino je pa nakupila lepotilna sredstva, razne maže, ponarejene lase, puder itd. Par let je bila v svojem domačem kraju najlepše oblečena dama, drugega pa od velikanskega premoženja ni imela nič.

Šest milijonov nekdanjih rubljev je zapravil neki ruski plemič v enem samem letu. Podedoval jih je bil. Nekoč mu je v pijanosti prišlo na misel, kaj če bi dal prevleči svojo spalnico s storubeljskimi bankovci. Ko je vse zapravil, je imel vsaj z rublji prevlečeno spalnico. S težavo in polagoma je luščil rublje od sten proč. Držali so do smrti. Le zračunajmo, kakšno velikansko premoženje je to, če nalepimo že samo na eno steno po kakšnih dvajset bankovcev navzgor in prav toliko po dolgem.

VELIKANSKO DREVO NA JAPONSKEM.

Japoncem so nekatera stara drevesa sveta in zelo skrbijo zanje. Omenimo znameniti bor v Karasaki. Bor je sicer samo 25 metrov visok, a glavno deblo ima devet metrov obsega in dolžina vej meri 60 in 70 metrov na obe strani drevesa. — Druga drevesa na svetu so seveda še močnejša, tako nekatera ameriška, ki imajo 12 metrov premera.

PODGANE — ZGLED.

Čez ulico na cesti v Parizu sta šli dve podgani. Neki delavec je eno ubil, druga se pa ni ganila nikamor. Radovedneži so pogledali, kaj je, in so videli, da je podgana slepa in ne ve, kam bi šla. V gobčku je imela konec slamice, ubita podgana pa tudi. Slamica se je pretrgala šele takrat, ko je delavec prvo podgano ubil. Ob slamici je vodila prva podgana drugo. Kakšen zgled!

Iščem starejšega, treznega, samskega HLAPECA doma iz okolice Kranja, za kmetijo in gostilniški hlev. — GOSTILNA PRI »ZORCU«, Kranj, pod mestom. 1611

HLAPEC postaren, trezen, vsega poljskega dela za pol grunta vajen, se takoj SPREJME v ŽUPNIŠČU na TRSTENIKU. 15:0

SAMO SE NEKAJ DNI!

Rezpošiljam KUPONE za moške obleke (3.20 m blaga in celotna podlaga):

Vzorec A po Din 575.— za kupon

Vzorec B po Din 525.— za kupon

Vzorec C po Din 435.— za kupon

POSTNINE PROSTO, samo dokler traja zaloga. — Pri naročilu ne pozabite pustiti poslati obenem: srajco, spodnje hlače, nogavice ali kravato! — Vse najcenejše! — Naročite takoj pri

F. ČEŠNOVAR — LJUBLJANA

STARI TRG ŠT. 16.

NAJUGODNEJŠI NAKUP in PRODAJA!

OSVALD PENGOV - Ljubljana

Karlovska cesta 19 (poleg dolnj. mosta).

Nakupuje in prodaja vseh vrst deželne pridelke, kakor: žito, konopno in laneno SEME, krompir, fižol itd. — Zaloga meke, otrobov, koruze, lanenih tropin, prvovrstnega dalmatinskega cementa ter iz drugih najboljših tovarov. — Prodaja špecijalno in kolonijalno blago, vse vrste suhe in ojinate barve, lake, flanež, laneno olje itd., tretje (Stukatur) in strešno lepenco. — Zanesljivo kaljiva vrsta in poljska semena. — Solidna in točna posredstva.

NAPRODAJ POSESTVO v bližini Sentjurja ob južni žel., tričetrt ure od kolodvora, 9 oralov zemlje: travniki, njive in gozd. Lahko se redi štiri goveje živine. Več pove lastnik JURIJ VEBER, REPNO, p. Sv. Jurij ob južni železnici.

MALA KMETIJA z nilinom, vsa poslopja v dobrem stanju, ceno NAPRODAJ. Pojasnila daje KONSUMNO DRUŠTVO V RADOVLJICI.

PREKLIC. Podpisana Marija Martinčič, posestnica v Gorenji vasi števil. 24 pri Retežu, obžalujem, da sem dne 15. marca t. l. oddala Jožeta Volčiča, posestnika moža iz Reteže, in Janeza Kos, posestnikovega sina iz Kovskega vrha, da sta v pravdi Angele Volčič proti meni po krivem pričala ter se jima zahvaljujem, da sta odstopila od nadaljnjega kazenskega postopanja. — Školja Loka, dne 24. marca 1923.

MARIJA MARTINČIČ.

OSTANKI

in češkega manuf. blaga, celirja, platna, šifona, delena, inleta, tiskarin, tkanin

za dinarjev 333.—

OSTANKI so 6 do 10 metrov dolgi.

Po povzetju nefrankirano pošilja

Josip Rehak

trgovina Červený Kostelec, Čehoslov.

Filijalka ZAGREB, poštni predal 234.

Popolne opreme za NEVESTE. — Laneno blago. — Brisače in prti, damast, batist, šifon. — TKANINE in drugi predmeti.

Vzorci brezplačno franco.

Zdravnik: »Gospod župnik, nastanil sem se v vaši fari, a vam naprej povem, da k spovedi ne hodim, zato, ker se nobenega greha ne zavedam.« — **Župnik:** »Potem mi je jako žal zavolj vas; jaz namreč poznam le dve vrsti ljudi, ki se greha ne zavedajo: to so tisti, ki k pameti še niso prišli, ali pa tisti, ki so jo imeli, pa so jo izgubili.«

Ako si hočete **MNOGO DENARJA PRIHRANITI**, opazujam vsakogar, da si pred nakupom najprvo ogleda pri meni velikansko zalogo **MANUFAKTURE**, ki je pravkar dospela, izključno najboljše češko blago po čudovito nizkih cenah. Krasna izbira sukna za moške, volieno za ženske, vse v najmodernejših barvah. Močna hlačešina, kontena, cefirji, oksfordi, deleni, svil. rute, nogavice, vezena itd. itd. Velika zaloga stekla, porcelana, kuhinjske posode. Vedno sveže in najfinejše spec. blago, vse po najnižji ceni. Krasna banaska in domača moka, katero prodajam pod dnevno ceno. Pridite in prepričali se boste, da boste pri meni najbolj in po najnižjih cenah postreženi. — Za obilen nakup se najtopleje priporočam

J. MENART, trgovec, Comžale.

Tujec: »Kje se dobi v tem kraju najboljša pit. a voda.« — **Domačin:** Boljša nikjer, kot pri našem krčmarju; zato ker ji on vselej primeša nekoliko vina.«

Tvrčka F. Fajdiga sin
mizarstvo in zaloga pohištva

Priporoča omare z ladelec in tudi visoke iz mehkega in trdega lesa, postelje, modroce, žimnice, žičnike, stole, mize, sploš vso hišno opravo dobite le v

v Ljubljani, Sv. Petra cesta 17
po najnižjih cenah

Kam naj dam laneno prejo v TKANJE?
— Samo v tkalnico domačega platna

»KROSNA« v Ljubljani,

Zrinjskega c. 6, naspr. cerkve sv. Jožefa, kjer tudi lahko kupiš močno in lepo domače **PLATNO.** 1461

ki ga pa dobite edino v veletrgovini B. Stermecki, Celje. Trgovci en gros-cene. Istotam se letos prodaja po čudovito nizkih cenah perilo, čevlji, klobuki, nogavice in vse drugo modno bingso. **Maročite cenik!**

HALOI

HALOI

IVANKA: Špela! Ali pojdeš na sejem? — **SPELA:** Za svoja dekleta moram kupiti boks-čevlje. **IVANKA:** Ali te še ni pamet srečala, da še kupuješ čevlje? Kupi **USNJE** na stojnici **PERKO** in zadovoljna boš. Jaz sem kupila lansko leto, preden sem šla na Brezje, boks in drugo usnje pri **PERKOTU** in nam je mojster Tine napravil čevlje tako čedne in dobre, da je kar veselje. — **SPELA:** Bom pa tebe ubogala in pri Perkotu usnje kupila. Bo vsaj enkrat mir. Če me že obuvalo nekaj stane, bo vsaj družina dobro obuta. — **IVANKA:** Nič več te ne bode stalo kakor gotovi čevlji. Vsaj si že slišala: Kdor hoče svojo družino dobro obuti, naj kupi usnje na sejmu v **LITILJ**, na **RAKEKU**, v **LOŠKEM POTOKU**, **MOKRONOGU**, **ZDENSKI REBRI** in **ZAGORJU**

na stojnici FRANC PERKO

Laško BRINJE

veled padca lire po nižani ceni. Fran **POGAČNIK**, Ljubljana, Dunajska cesta št. 36. 1511

J. Stjepušin, Sisak

priporoča izborne tamburice, žice, partiture in ostale potrebščine za vsa glasbila.

VELIKA NOČ se bliža!

Za obleke — vsake vrste — kakor tudi za birmance, se kupi danes najboljše in najceneje

pri **Ivanu SAVNIK v Kranju.**

Združene opekarne d.d. Ljubljana

Telefon 733.

Telefon 733.

naznanjajo, da so otvorile v sredini mesta, na Miklošičevi cesti št. 13, tovarniško zalogo vseh vrst **OPEKE** lastnega izdelka. — Opeka je na razpolago v poljub. množinah po najnižji dnevni ceni.

STAVBENO PODJETJE

IVAN OGRIN — LJUBLJANA

PISARNA: Gruberjevo nabrežje 8. — Telefon 426

se priporoča za vsa **STAVBENA DELA** ter nudi po konkurenčnih cenah **VSEH VRST**

strešno in zidno opeko

iz lastne opekarne, franko poljubna postaja. — **ZAHTEVAJTE PONUDBE!** 20

Ljudska posojilnica

reg. zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

Obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka.

Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo, v lastni palači, zidani še pred vojno iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z **neomejenim** jamstvom, za vloge vsi člani s svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad K 150,000.000.

Pozor, gasilna društva!
Gasilna društva opozarjam na svojo veliko zalogo
ČEPIČ in NARAMNIC

bodisi za šarže ali moštvo. — Največja izbera!
Najnižje cene! — Čepice se izdelujejo tudi po naročilu za najnižje cene.

ELIGIJ EBER, Ljubljana, Kongresni trg 7.

Dalmatinski

la portland cement
SVETOVNE ZNAMKE

SALOMA (Tour)

nudi po najnižji dnevni ceni promptno
tvornica »SPLIT«, del. družba za cement

Portland iz skladišča v LJUBLJANI,
Aleksandrova cesta št. 12.

Modroci

vseh vrst, federmodroci K 1700,
vrhni afrik K 1600, mreže K 700
in vse tozadevne potreščine. —
Blago na izbiro in solidno delo.

Rud. Sever, Ljubljana, Gosposvetska c. 6.

Pozor:

Modna in manufakturna trgovina nudi vse spomladanske potreščine za MOŠKE, ŽENSKÉ, KROJACE in ŠIVILJE, razne VENCE in CVETLICE, OPREME za neveste in novorojenčke. — Velika izbira ženskih RUT in NOGAVIC.

„POD VELBOM“
LJUBLJANA, Stari trg št. 3.

Strešna OPEKA

garezana (Falzziegel) prvovrstna, žgana, po K 6.— kos, franko na kolodvor postavljeno vsake želez. postaje na Kranjskem.
Fr. Prijatelj, Tržišče, Dolenjsko.

SADNI VRT NAPRODAJ na lepi legi, tik ceste, primer. tudi kot stavbena parcela (kamen od stare stavbe na vrtu). Istotam naprodati nov **KOTEL 45 litr.** za žganjekuho. — **FR. OBLAK,** Puštal št. 37, p. Škofja Loka. 1652

Iščem poštenega Hlapca,

zanesljivega, samca, kateri se razume na vsa gospodarska dela. Plača po dogovoru. Jernej GRADISEK, Zalog 39, p. D. M. v Polju pri Ljubljani.

VELIKO ŠKODO

si sami delate, AKO KUPITE BLAGO DRUGJE, preden si ogledate NIZKE CENE v trgovini

»DANICA«

MAJZELJ & RAJSERJ — LJUBLJANA

Turjaški trg št. 1 (bivša Preskrbovalnica).

Velika zaloga štofov, blačevine, žameta, kontenine, tiskovine, barhent, flanele, odej, plelov, nogavic, rokavic, kravat, srajc, ovratnikov, predpasnikov, jopic ter najrazličnejšega drugega blaga. Istotam ZALOGA USNJA VSEH VRST!

Postrežba vestna in točna.

MIŠI, podgane, stenice in ščurki

morajo poginuti, ako uporabljate naša preizkušena sredstva: proti mišim in podganam Din 750, za ščurke 10 Din, za stenice 10 Din, za molje 6 Din, proti mrčesu 5 in 750 Din, mast proti usm 5 Din, mast proti nšm v obliki 750 Din, proti mravljam 750 Din, Rejer za čiščenje madežev 7 Din. Posilja po povzetju. »Arten«, kem. laboratorij, M. Jankar, Zagreb, Petrinjska ulica 8/III.

Priporočamo

vsem, da si pred nakupom blaga za obleke, za perilo vsake vrste, za nevestine bale itd., ogledajo zalogo

Oblačilnice za Slovenijo

I. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Njona osrednja prodajalna je v Ljubljani, v hiši »Vzajemne posojilnice« na Miklošičevi cesti poleg »Uniona«. Podružnica pa se nahaja v hiši »Gospodarske zveze« na Dunajski cesti št. 29

Cene zelo zmerni!

Za družno podjetje!

KUPUJTE

vse Vaše potreščine, novodošlega pomladanskega in letnega BLAGA za ženske in moške obleke, svilo, etamin, batist, saten, perilo, šifon, kotenino, oksfort, cefir, cvilih za madroce, odeje, koce, posteljne garniture I. dr. Najnovejše svilnate in čipkaste rute in šerpe pri znani domači trgovini

Janko Češnik, Ljubljana, Lingarjeva in Stritarjeva ulica

BLAGO SAMO ČEHOSLOVAŠKI IZDELEK!

Opozarjam žene in neveste pri nakupuopreme (bališa) cene znatno NIZKE in ZMERNE.

Vajence ki se mislijo posvetiti izdelovanju SIRA sprejme Mlekarska za druga na Vrhniki. Natančnejši pogoji za sprejem se izvedo pri predstojništvu Mlek. zadr. na Vrhniki

MERAKL

barve, črtila, lake, kit, emalle, copice in zjamčeno čisti firnež najboljša kakovosti nudi

MEDIČ-ZANKI družba Z. O. Z.

Maribor Ljubljana Novi Sad
podružnica centrala skladišče

Tovarne

Ljubljana — Medvode.

SALONIT AZBESTNI ŠKRILJ

Opeka: najboljši material za pokrivanje streh, kljubuje vodi, mrazu, vročini in vremenskim neizodam.

Plošče: za vsakovrstno pozidavanje zidov in podstrešja.

Ako uporabljate »SALONIT« prištedite denar in čas.

1. material prve vrste po nizki ceni;
2. je silno lahek pri delu;
3. slab prevodnik toplote in mraza;
4. neizgorljiv in nepremočljiv;
5. neobčut. za prememo temper.;
6. ga ne more odnesti največji vihar;
7. prihranite pri sestavi ostrešja;
8. stroškov za vzdrževanje: nikakih;
9. postaja vedno boljši tekom časa.

Z vzorci, ceniki, katalogi itd. Vam takoj postrežejo, ako se obrnete na:

SOLIN kod SPLITA.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 57.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 57.

v lastni palači (vis à vis hotela »Union«).

Kapital in rezerve skupno nad K 60.000.000—

Podružnice: Djakovo, Maribor, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled. Interesna skupnost z Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.